

บ้านฟ้าใส

รัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน

กระทรวง
ศึกษาธิการ

สถาบันพระปกเกล้า

มูลนิธิส่งเสริมสิทธิ
และสวัสดิภาพ
ของเด็กไทย

หนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน

บ้านฟ้าใส

ชัยภร แสงกระจ่าง ผู้เขียน

กรมวิชาการ

สถาบันพระปกเกล้า

รัฐสภา

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน เรื่อง บ้านฟ้าใส
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, สถาบันพระปกเกล้า และรัฐสภา
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๖

จำนวน ๔๙,๐๐๐ เล่ม

© ลิขสิทธิ์เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันพระปกเกล้า

ISBN 974-269-4214

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว วังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

นายชาติชัย พาราสุข ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๕๖

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ย ชัยภร แสงกระจ่าง

ช-บ บ้านฟ้าใส. -- กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ, ๒๕๕๖.

๗๔ หน้า, ภาพประกอบ, ๑๔.๘ ซม. --

(ชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน)

ISBN 974-269-4214

๑. ชื่อเรื่อง. ๒. ชื่อชุด

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยมีความมุ่งหวังว่าจะเป็นพื้นฐานในการปฏิรูปการเมือง การปกครองของประเทศ เพราะได้มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญหลายประการ ที่เป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อันได้แก่ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า และกระทรวงศึกษาธิการเห็นความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้เยาวชนเข้าใจสาระและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน รวมทั้งการปลูกฝังจิตสำนึกและอุดมการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงได้ลงนามในข้อตกลงร่วมกันที่จะดำเนินการจัดทำหนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน ขึ้น

หนังสือเรื่อง **บ้านฟ้าใส** ที่กระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้ นางชมัยภร แสงกระจ่าง เป็นผู้เขียน เป็นเรื่องราวของเด็กกลุ่มหนึ่งที่มีความแตกต่างกันทั้งนิสัยใจคอ และฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่จะต้องมาอยู่ร่วมกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า

รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น
ถือหลักความถูกต้อง ยุติธรรม ฯลฯ อันเป็นวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่
นำความสงบสุขมาสู่สังคมอย่างแท้จริง

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเล่มนี้ จะช่วยสร้างจิตสำนึก
และสนับสนุนให้เยาวชนมีความเข้าใจสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ
และมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต กรมวิชาการขอขอบคุณ
ผู้เขียน คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือชุด
รัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน และผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ
หนังสือเล่มนี้ไว้ ณ โอกาสนี้

(นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๖

สารบัญ

ตอนที่ ๑ เพื่อนใหม่

๑

ตอนที่ ๒ เรื่องไม่เป็นเรื่อง

๗

ตอนที่ ๓ สมควรและ
ไม่สมควร

๑๓

ตอนที่ ๔ เกิดเรื่องใหญ่

๑๙

ตอนที่ ๕ เกิดเรื่องซอ

๒๕

ตอนที่ ๖ ในความมืด

๓๑

ตอนที่ ๗ ในแสงจันทร์

๓๘

ตอนที่ ๘ ขำระโทษ

๔๕

ตอนที่ ๙ ความเปลี่ยนแปลง ๕๑

ตอนที่ ๑๐ ไปรุ่งใส

๕๙

ตอนที่ ๑๑ ดาวบนฟ้า

๖๕

๑ เพื่อนใหม่

ปู้ครับ

ปู้เรียก “บ้านฟ้าใส” ว่าอะไรนะครับ ศูนย์แลกเปลี่ยนเยาวชน โรงเรียนเปลี่ยนคน เปลี่ยนรักเปลี่ยนใจ ค่ายพัฒนาตนเอง ชื่อไหน ดีครับ ผมก็ไม่รู้เหมือนกันว่าควรจะชื่อไหน ผมรู้แต่ว่าทันทีที่ปู้บอก ผมว่า “ปู้ไปละนะ..หนูอยู่นี่ก่อน” ผมน้ำตาซึมเลยครับ แต่ไม่กล้า ร้องให้ออกมาเพราะปู้เคยบอกเสมอว่า อย่าร้องไห้ให้คนอื่นเห็น ตอนย่าตาย ผมร้องไห้เสียใหญ่โต ปู้มาปลอบว่า “พอเถอะๆ ย่าเขาไปดีแล้ว” ผมยังเถียงว่า “ก็ผมเป็นเด็กนี่ ผมคิดถึงย่า” ปู้ก็ยัง

บอกว่า “แต่เป็นเด็กโตแล้วนะ ออดทนเป็น” ผมยังถามเลยว่า เพราะผมเป็นผู้ชายหรือเปล่า ผมจึงต้องอดทน ไม่ร้องไห้ ปู่ยังบอกว่า เปล่า ผู้หญิงก็ร้องไห้ได้ ผู้ชายก็ร้องไห้ได้ แต่อย่าร้องไห้ให้คนอื่นเห็น เพราะคนอื่นเขาไม่รู้เรื่องราวอะไรด้วย ผมจำได้ว่ายังถามปู่ว่า “ปู่เป็นคนอื่นหรือเปล่า” ปู่บอกว่า “เปล่า” ดิ๊ง ผมเข้าไปกอดแล้วปู่ก็ร้องไห้กับผม แต่วันนี้ปู่เดินจากผมไปแล้ว ปล่อยผมยืนทำตาแดงๆ อยู่คนเดียว

ผมยืนอยู่ลัดักพักหนึ่งก็หันไปเห็นคนทำตาแดงๆ เหมือนผมอยู่อีกคนหนึ่ง เป็นผู้ชายตัวเล็กๆ ผอมๆ ทำทางเหมือนงูงเหงั้นะครับ ถ้าเป็นผมยืนทำท่าแบบนั้นปู่ก็คงต้องตบหลังผมเบาๆ แล้วบอกว่า “ไอ้หนู ยึดตัวตรงๆ หน่อย” ผมเห็นตาแดงๆ ของเขาก็เลยทักว่า

“คิดถึงบ้านละซี”

เขาหันมามองหน้าผมแล้วส่ายหน้า บอกผมชัดถ้อยชัดคำว่า “ไม่หรอก เราไม่มีบ้าน”

“อ้าว” ผมร้อง “แล้วร้องไห้ทำไมละ” ผมคิดว่าอย่างไรเสีย คนเราก็คงต้องร้องไห้คิดถึงบ้านที่มีพ่อแม่ปู่ย่าหรือตายายนั่นแหละ จะไปคิดถึงอะไร

“คิดถึงเพื่อน” เขาตอบเบาๆ

ผมก็เลยพยักหน้างๆ เพิ่งจะเคยได้ยินนี่แหละครับ ปู่คนร้องไห้คิดถึงเพื่อน

“เราชื่อกลาง..มัชฌิม” ผมบอกเขาก่อน เขาพยักหน้า แล้วบอกว่า “เราชื่อต๋อย..เดชา”

ผมมอยัม เกือบจะบอกออกไปแล้วว่าเขาชื่อเหมือนเพื่อนเราที่เป็นผู้หญิง แต่ก็นึกขึ้นได้ว่า เคยมีคนบอกผมเหมือนกันว่า ผมก็ชื่อเหมือนผู้หญิง “กลาง” และผมก็จำได้ด้วยว่า ปู่บอกว่า ชื่อไม่มีเพศ เพราะปู่เองก็ยังชื่อ “อัมพร” ซึ่งไปตรงกับชื่อของผู้หญิงอีกตั้งหลายคน รวมทั้งครูอัมพรที่โรงเรียนของผมด้วย

ต่อยเขาบอกผมว่าเขาไม่มีพ่อไม่มีแม่ ไม่มีปู่ไม่มีย่าไม่มีตาไม่มียาย ผมฟังแล้วก็ยั้ง คนอะไรทำไมจะไม่ถึงขนาดนั้น ผมว่าผมก็แยะเต็มทีแล้วที่ไม่มีพ่อไม่มีแม่ (อันที่จริงมีแต่ไม่รู้ว่ายู่ไหน) มีแต่ปู่กับย่า (ตอนนี้ก็เหลือแต่ปู่) แต่ผมก็นึกไม่ถึงว่าจะมีคนที่สามารถพูดได้เต็มปากเต็มคำว่ามีใครสักคนในชีวิต ผมรู้สึกเหงาแทนเขาก็เลยถามออกไปว่า

“แล้วอยู่กับใครละ”

ต่อยมองหน้าผมแล้วตอบง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า “อยู่กับเพื่อน” แล้วเขาก็ระบุชื่อเพื่อนออกมาประมาณสิบชื่อที่ผมจำไม่ได้ หรืออีกนัยหนึ่งก็ไม่แน่ใจว่าจะชื่ออะไร รู้แต่ว่าเป็นชื่อง่าย ๆ สั้น ๆ เช่น เขียว ปืด กบ ป้อง เปี้ยก ดำ มีด อะไรทำนองนี้แหละครับ แล้วเขายังเล่าอีกว่าเขานอนอยู่ที่หัวลำโพง และที่ได้มาบ้านฟ้าใสครั้งนี้ก็เพราะมีพี่คนหนึ่ง เขาเรียกว่า “พี่มูลนิธิ” ไปชวนมา

“พี่เขาบอกว่า บ้านฟ้าใสเป็นบ้านทดลองใช้ชีวิตของเด็กๆ ระหว่างปิดเทอม เป็นโครงการใหม่” เขายังบอกอีกว่า “ไม่ใช่มาได้ง่ายๆ นะ...คุณครูต้องคัดเลือกคนจากที่ต่างๆ กันมาอยู่ร่วมกัน” ก็ตรงกับที่คุณปู่บอกผมเลยครับ

ตอนเรากำลังยืนคุยด้วยกัน ก็มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง ชาวๆ ผอมๆ แท้งๆ เดินร้องไห้ฉะอืดๆ ผ่านมา ผมเห็นแล้วก็สงสารครับ ก็เลยอดถามไม่ได้

“เป็นอะไรไปล่ะ”

เด็กผู้หญิงคนนั้นหันมามองหน้าผมแล้วร้องไห้เสียงดังไปกว่าเดิมอีก

“คิดถึงบ้านนะสิ..”

เธอตอบประโยคที่ผมคิดว่าคนที่มาร่วมค่ายครั้งนี้ทุกคนควรตอบ ว่าแล้วเธอก็เดินไปยืนอยู่ตรงระเบียบ มองไกลออกไปแล้วว่า “เราอยากกลับบ้านแล้วนะ” ว่าแล้วก็ร้องไห้ต่อไป ดูท่าว่าเสียงดังขึ้นเรื่อยๆ ด้วย ตอนนั้นเองที่มีเด็กผู้ชายสามคนเดินผ่านมา คนกลางท่าทางดีและเป็นผู้ใหญ่กว่าพวกเราทุกคนเลยครับ เขาสูง เขาหล่อ เขาดูดีคล้ายเด็กนักเรียนมัธยมต้นอะไรทำนองนั้น เขายิ้มให้เรา แต่เพื่อนของเขาคนหนึ่งที่ดีูตึ๋นลงมา กลับหันมาตะคอกผู้หญิงที่ยืนร้องไห้ว่า

“ยายชีแย”

ยายชีแยหยุดร้องไห้หันไปตะคอกกลับว่า

“ไอ้ซำ”

เด็กผู้ชายสองคนที่เดินริมหัวเราะฮ่า ฮ่า คนหล่อคนกลางก็ยังยิ้มอยู่ ยิ้มให้ทั้งคนที่หัวเราะขำๆ เขา และคนที่ร้องไห้ตรงหน้าเขา ยายชีแยหยุดร้องไห้และหันมาบอกผมว่า “เพื่อนๆ ที่โรงเรียนบางคนก็เรียกเราชีแยแหละ..แต่ความจริงเราชื่ออ่อน ชื่อจริงวิษุตา แม่เรียกว่า ยายชีอ่อน”

ตั้งแต่นั้นมาเราสองคนคือ ผมกับตั๋ยก็เรียกเด็กผู้หญิงข้างร้องให้คนนั้นว่ายายชี้อ้น และเรียกเด็กผู้ชายสามคนนั้นว่า “กลุ่มไอ้ซ่า” แต่ตั๋ยเสนอให้เรียกคนกลางว่า “สุดหล่อ”

นี่ผมเล่าให้ฟังแต่คนที่ผมเห็นว่าเด่นๆ นะครับ ความจริงแล้วยังมีคนอื่นๆ อีกสิบกกว่าคน รวมแล้วเป็นยี่สิบคน และยังมีครูอีกสองคน เป็นสามภรรยากันชื่อครูสมจริงกับครูหนูดี ครูสองคนยังดูแลอยู่เลยครับ ถ้าเทียบกับปู่ ครูสมจริงบอกพวกผมว่าที่นี่เป็นค่ายทดลองชีวิต ที่ที่เราอยู่นี้เป็นของเศรษฐีใจบุญคนหนึ่งที่เขาปลูกบ้านหลังนี้ไว้ให้คนมาปฏิบัติธรรม แต่อนุญาตให้พวกเรามาใช้สถานที่ทำค่ายได้ชั่วคราว เพื่อให้เด็กๆ ที่มาจากต่างบ้านต่างครอบครัวได้ลองใช้ชีวิตร่วมกัน นักเรียนที่ได้รับคัดเลือกมาจะเป็นตัวแทนของความหลากหลาย ผมฟังครูสมจริงพูดแล้วก็ยังไม่เข้าใจเท่าไรว่า พวกเราเป็นตัวแทนของความหลากหลายอย่างไร แต่ก็ไม่กล้าถาม

“เราจะอยู่ด้วยกันประมาณหนึ่งเดือนตลอดช่วงเวลาปิดเทอม” ครูสมจริงบอก “และเราจะทำเหมือนว่า บ้านฟ้าใสคือบ้านของพวกเราจริงๆ เราจะทำบ้านของเราให้เป็นบ้านที่แสนสุข ใครที่ไม่มีบ้านก็จะได้อยู่ที่บ้าน ใครที่มีบ้านและรู้ว่าบ้านเป็นอย่างไรก็จะได้ช่วยแบ่งปันความสุขที่เคยมีในบ้านของตัวเองให้คนอื่น ๆ ครูจะเป็นผู้ดูแลอยู่ห่างๆ คอยช่วยเหลือเมื่อพวกเธอต้องการความช่วยเหลือ นักเรียนที่มานี้เป็นนักเรียนชั้นประถมหกเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีอยู่สองสามคนที่เป็นนักเรียนชั้นประถมห้า คนที่อายุมากก็ต้องคอยดูแลคนอายุน้อย คนที่แข็งแรงกว่าก็ต้องดูแลคนที่อ่อนแอกว่า...”

คนชั้นประถมศึกษาปีที่หกคือผมกับยายชี้อ้น ส่วนคนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้าคือต้อย ส่วนคนอื่น ๆ ผมก็เดาเอาว่าเขาอยู่ประถมศึกษาปีที่หกทั้งนั้น

“นอนห้องละสี่คนนะ...ใช้วิธีจับฉลาก ผู้ชายสิบสองคน สามกลุ่ม ผู้หญิงแปดคน สองกลุ่ม”

ครูหนูดีหยิบกระป๋องฉลากขึ้นมา แล้วเรียกพวกเราออกไปจับฉลากทีละคน “ใครได้หมายเลขเดียวกันไปยืนรวมกัน ชูมือไว้บอกคนอื่นด้วยว่าตัวเองได้เลขอะไร....” ครูตะโกนบอก

ผมจับได้เลข ๔ คว้า แล้วก็ออกไปยืนชูสีนี้ว่ แปลกใหม่ครับปู้ คนที่ถือฉลากหมายเลข ๔ มารวมกับผมคนหนึ่งก็คือคนที่ผมเห็นมาก่อนนั่นเอง ต้อย สุดหล่อและแถมมาด้วยเด็กชายตัวอ้วนปุก” ชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า เขาอ้วนจนผมคิดว่าเขามีปัญหาแน่นอนครับ อย่างน้อยเขาก็คงแย่งเนื้อที่ในการนอนของเราไป

“แนะนำตัวกันเองก่อน ให้รู้จักกันอย่างน้อยสี่คน นอนในห้องเดียวกัน แล้วอีกสองวันเราจะเลือกประธานบ้านฟ้าใส..”

ผมเห็นนัยน์ตาของสุดหล่อเป็นประกายวิบวับขึ้นมาทีเดียว แต่ที่ผมประหลาดใจยิ่งกว่านั้นคือนัยน์ตาของเจ้าปุกที่มองไปยังนายสุดหล่อนั้นเต็มไปด้วยความชื่นชม จนผมคิดว่าเขาสองคนน่าจะรู้จักกันมาก่อน ผมแอบถามเจ้าปุกก็ได้คำตอบว่า

“ไม่รู้จักหรอก แต่นี่แหละ มาดประธาน”

ผมเก็บคำว่า “มาดประธาน” มาตริตรองในใจตลอดสองวันนั้นเลยทีเดียวครับ

๒ เรื่องไม่เป็นเรื่อง

ปูครับ

เราเลือกประธานบ้านฟ้าใสเรียบร้อยแล้วครับ มีคนสมัครเป็นประธานสองคน คนหนึ่งชื่อบุญส่ง เป็นเด็กผู้ชายตัวเล็กๆ แต่พูดเสียงดัง เป็นคนแบบที่ปูว่า “เล็กพริกขี้หนู” นั่นแหละครับ เขามาจากโรงเรียนข้างร่องไห ใครได้ยินชื่อโรงเรียนก็อมยิ้มกันทุกคน ส่วนคนสมัครอีกคนหนึ่งก็คือ เด็กชายสุดหล่อ หรือที่จริงเขามีชื่อว่า บดินทร์ มาจากโรงเรียนบริติชวิทยา กรุงเทพฯ สุดหล่อ ได้เป็นประธานไปตามความคาดหมาย

ผมว่าคำว่า “บริติชวิทยา” นั้นแหละครับที่ทำให้เขาได้คะแนนถึง ๑๖ เสียงจาก ๒๐ คนมาค่ายแทบทั้งหมดรวมทั้งเจ้าปู่ตัวกลมนั่นด้วยลงคะแนนเสียงให้เขา สามเสียงที่ไม่ได้ลงคะแนนให้เขานั้นคือผม ยายชื้ออันและต้อย เป็นสามเสียงที่สูญหล່อรู้ดี เพราะผมเห็นสายตาเขาที่มองมายังเราสามคนนั้นเต็มไปด้วยความแปลกใจ บางทีอาจจะป็นเจ้าปู่คันชื้อก็ได้ที่ไปพูดความลับนี้ เพราะบางทีเราสูมหักคยกันเจ้าปู่ก็ได้ยินทุกที แต่ช่วงมันเถอะครับปู่ ผมไม่ได้กลัวอะไร เราอยู่ด้วยกันเพียงแค่เดือนเดียว เดียวก็จากกันไปแล้ว ผมเพียงแต่ทำตามที่ปู่บอก คือเป็นตัวของตัวเองอย่างมีเหตุผล ส่วนอีกหนึ่งเสียงที่หายไปเป็นบัตรที่ไม่ออกเสียง ผมเดาว่าเป็นบุญส่ง เขาไม่กล้าเลือกตัวเอง ในขณะที่สูญหล່อกล้าเลือกแสดงว่าสูญหล່อเขามั่นใจในตัวเองสูงมากทีเดียว

ก็ผมมีเหตุผลของผมนีครับว่าทำไมสูญหล່อจึงไม่ควรเป็นประธาน และเมื่อผมบอกเหตุผลเจ้าเพื่อน ๆ อีกสองคนก็เห็นด้วย ส่วนเจ้าปู่ก็นั้นผมไม่บอกโดยตรงเพราะเห็นแล้วว่าใจมันเอนเอียงเสียแต่แรกเริ่ม ผมบอกกับเพื่อน ๆ ว่า สูหหล່อมีส่วนที่น่าเป็นประธานก็คือ เขามีรูปร่างดี หน้าตาดี มีความรู้ (มาจากบริติชวิทยา) และมีเงิน (ข้อนี้สังเกตุจากเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของเขาที่มียี่ห้อติดหราอยู่ ตั้งแต่หลังเสื้อจนกระทั่งหลังกางเกงยีนส์ และหลังหมวก ปู่เคยสงสัยไหมใช่หรือครับว่าทำไมสมัยนี้ยี่ห้อเสื้อผ้า มันออกมาอยู่ด้านนอก ทั้งที่สมัยปู่เป็นหนุ่ม มันต้องอยู่ด้านใน ก็นี้แหละครับ ประโยชน์ของมัน มันทำให้ผมได้รู้เ่งละว่าใครใช้เงินมากหรือใช้เงินไม่มาก) ผมบอกเพื่อน ๆ ว่าเรื่องหน้าตา รูปร่าง

และเสื้อผ้า รวมทั้งชื่อโรงเรียนเก่าเป็นของภายนอก ถ้าเราจะเลือก
ประธาน เราต้องแน่ใจว่าเขามี “ข้างใน” ที่ดี นี่ผมก็เอาสำนวน
ปู้มาละครับ เพื่อนๆ ทำหน้างันกันใหญ่แล้วถามผมว่า “ข้างใน”
นี่มันอะไร

ผมก็เลยอธิบายว่า “ข้างใน” นี่คือ “ใจ” นั้นแหละครับ
ทุกคนร้อง “เฮ้อ” ออกมาพร้อมกัน แล้วถามผมกลับเป็นเสียง
เดียวกันว่า “แล้วใครจะไปเห็นใจของเขาได้ล่ะ”

ผมมองไปที่ยายซี้อั่น แล้วพูดสั้นๆ “อย่างน้อยก็ตอนที่
เขาหัวเราะเพราะมีคนเรียกเธอว่ายายซี้อั่นนี่ไง”

“จริงด้วย” ยายซี้อั่นรีบสนับสนุน

ด้วยเหตุผลเล็กน้อยแต่หลายเรื่องของผมนี่เองที่ทำให้สุดหล่อ
หรือเด็กชายบดินทร์ รุ่งโรจน์ได้เป็นประธานบ้านฟ้าใสด้วยคะแนน
ที่ไม่เอกฉันท์ คือขาดคะแนนของผม ของต้อยและของยายซี้อั่น
เราเลือกบุญส่ง เด็กชายบ้านนอกคนนั้น เพราะมีทางเลือกอยู่ทาง
เดียวแล้ว

ครูสมจริงกับครูหนูดีประชุมพวกเราทุกคนในตอนกลางคืน
ที่ห้องโถงกลาง บอกกับพวกเราว่า “ให้ทุกคนช่วยกันคิดว่าบ้าน
จะต้องเป็นอย่างไรบ้าง ทุกคนจะใช้ชีวิตอยู่ที่นี้หนึ่งเดือน ตอน
ปลายเดือนจะมีผู้ใหญ่จากองค์กรพัฒนาการศึกษามาตรวจแล้วให้
คะแนนทั้งบ้าน และคน จากการตรวจสภาพภายนอก สัมภาษณ์
บางคน และตรวจจากรายงานการประชุมว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ครู
หนูดีสรุปว่า

“บ้านที่จะผ่านการพิจารณาให้เป็นบ้านแสนสุขได้ ก็ต้องดีทั้งภายนอกและดีทั้งภายใน คือเป็นบ้านที่ให้ความสุขทางร่างกาย และให้ความสุขทางใจ คือบ้านต้องสะอาด อยู่สบาย คนก็ต้องสะอาดทั้งกายและทั้งใจ คะแนนประเมินจึงจะผ่าน”

พอครูชี้แจงเสร็จ ครูก็ปล่อยให้ประธานบ้านเป็นผู้นำการประชุมต่อไป ผมยอมรับเลยว่าสุดหล่อสามารถเป็นประธานได้ดี เขาเริ่มต้นด้วยประชุมขอความเห็นในเรื่องกฎข้อบังคับของบ้าน ตื่นนอนก็ไม่ง เข้านอนก็ไม่ง กินข้าวตอนไหน รวมไปถึงจนถึงห้ามทะเลาะกัน ห้ามพูดคำหยาบต่อกัน ให้ใช้สรรพนามเรียกคนอื่นว่า “คุณ” และเรียกตัวเองว่า “ฉัน” หรือ “ผม” ส่วนใหญ่เขาเป็นคนเสนอแนะ และเราก็เห็นด้วย

ช่วงสุ ดัชผมยกมือเสนอขอให้ทุ กค้นหาคิลห้า (ตามแบบที่ปู่เคยสอนผมเสมอ)

พอผมพูดจบก็มีเสียงหัวเราะคิกคักมาจากทางกลุ่มผู้หญิงแน่นอนมียายขี้อ้อนนั่งอยู่ด้วย แต่ประธานเขาทำให้ที่ประชุมเงียบไป เพราะเขาบอกว่า เป็นข้อเสนอที่ดีมาก ขอให้ที่ประชุมรับเป็นกฎของบ้านด้วย และตามด้วยการเน้นย้ำว่า หากใครละเมิดกฎข้อใดข้อหนึ่งขอให้ทำโทษโดยปรับครั้งละ ๕ บาท

ผมรู้สึกดีกับเขามากขึ้นเพราะเขาพูดจาเป็นหลักเป็นฐานไม่เป็นแบบเด็กประถมเลยครับ คล้ายๆ เด็กมัธยมต้นๆ เวลาเขาพูดมีภาษาฝรั่งปนบ้าง ฟังดูภูมิฐานแต่บางครั้งผมก็ไม่เข้าใจ ผมเห็นเจ้าปู่ยกหัวแม่โป้งขึ้นเวลาเขาพูดภาษาฝรั่ง ในที่สุด เขาก็บอกว่า

“ก่อนอื่น ผมขอให้พวกเราจัดเวรสำหรับการทำงานในบ้าน เวนละสามวัน แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มนะครับ กลุ่มโภชนาการ ดูแลเรื่องอาหารการกิน กลุ่มสวัสดิการ ดูแลเรื่องการทำความสะดวกในบ้านและบริเวณรอบๆ รวมทั้งเรื่องสุขอนามัย กลุ่มวิชาการ ดูแลเรื่องการให้ความรู้ในด้านต่างๆ และกลุ่มสันตนาการ ดูแลเรื่องความบันเทิงและการจัดทำหนังสือพิมพ์กระดาน ยี่สิบคนก็กลุ่มละห้าคนนะครับ ...ผมขอโวลันเทียร์ทำฉลากสำหรับการจัดกลุ่มครั้งแรกด้วยครับ”

ถึงตอนนั้นผมก็อยากรู้เหมือนกันว่า “โวลันเทียร์” แปลว่าอะไร ผมจึงรีบยกมือขึ้น แล้วพูดตามแบบที่ผมเห็นในโทรทัศน์

“ท่านประธานครับ...ขอให้ท่านประธานแปลคำว่าโวลันเทียร์เป็นภาษาไทยด้วย ผมไม่รู้เรื่อง”

สิ้นเสียงของผม คนชื่อปรากฏ ซึ่งผมจำได้ว่าเป็นคนที่เคยเดินอยู่ข้างๆ ประธานตั้งแต่วันแรกก็สวนขึ้นว่า “ไอ้โง่เอ๊ย...ก็อาสาสมัครไงล่ะ”

ผมนั่งนิ่ง นับหนึ่งถึงสิบตามที่ปู่เคยบอกว่าเวลาโกรธใครให้นับก่อน พอนับจบก็ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งเสนอว่า

“พูดไอ้โง่ ให้ปรับห้าบาท”

ผมหันไปมองคนที่ยกมือขึ้นพูด ไม่น่าเชื่อเลย เป็นตัวยผู้ชอบกัมหน้าเสมอนั่นเอง

ประธานยิ้มๆ ไม่รับข้อเสนอของตัอย คราวนี้ผมได้ยินเสียงคนเดิมด่าซ้อนขึ้นมาอีก “นี่ก็ไอ้โง่อีกตัว”

“คุณปรากการพูดจาหยาบค้าย” เด็กผู้หญิงตัวใหญ่ซึ่งผมจำได้ว่าชื่อภักฎญาเสนอขึ้น “ต้องปรับ”

คราวนี้ประธานทำเหมือนไม่ได้ยิน ทั้งที่ภักฎญาเสียงดัง ผมรู้สึกทนไม่ได้ ยกมือขึ้นประท้วง

“สองครั้ง สิบบาทแล้ว”

ผมพูดเสียงดัง แต่ประธานก็ยังทำเหมือนไม่ได้ยิน ผมนี้รู้ขึ้นมาทันทีว่า ประธานของผมเป็นคนประเภทไหน เขาเอาแต่นั่งหัววันยิ้มอยู่ตรงกลางวงอยู่อย่างนั้น เขาทำได้ดีหลายอย่าง แต่ผมสังเกตว่าเขาจัดการเรื่องการลงโทษไม่เป็น ผมกับต๋อยจึงถูกตำว่าโง่ฟรีๆ

คืนนั้น ก่อนเข้านอน ผมถามสุดหล่อตรงไปตรงมาว่า

“นี่..คุณเป็นประธาน ทำไมคุณไม่สั่งปรับเขาล่ะ”

เขาหันมามองผมด้วยสายตาแปลกๆ คล้ายกับว่าผมเป็นตัวประหลาด แล้วตอบผมว่า

“เรื่องไม่เป็นเรื่อง”

ปุ่ครับ เรื่องที่ผมเห็นว่าเป็นเรื่องเป็นอย่างยิ่ง แต่สุดหล่อกลับเห็นว่าไม่เป็นเรื่อง เพราะมันเป็นเรื่องของพวกเขา ปุ่ล่ะครับ เห็นว่า “เป็นเรื่อง” ไหมครับ

๓ สมควรและไม่สมควร

ปู่ครับ

ครูสมจริงกับครูหนูดีบอกนักเรียนทุกคนว่า เราทุกคนจะต้องทำให้บ้านเป็นบ้านแสนสุข ช่วยเหลือกัน เอื้ออารีต่อกัน คนที่มีบ้านอย่างแสนสุขก็ต้องมอบบ้านแสนสุขของตนให้เพื่อน ใครที่ไม่เคยมีบ้านแสนสุขก็ต้องพยายามทำให้บ้านแสนสุขอย่างที่ยากมีให้ได้ ในจำนวนพวกเราทั้งยี่สิบคน ผมเริ่มสงสัยว่าผมมาจากครอบครัวที่แสนสุขหรือไม่แสนสุขกันแน่ เพราะในชีวิตผมไม่มีพ่อ ไม่มีแม่ มีแต่ปู่และย่า ซ้ำย่าก็มาตายไปเสียอีก ผมว่าผมต้องเป็น

พวกที่มาจากครอบครัวไม่แสนสุข ในขณะที่ด้อยนั้นก่อนมาเป็นครอบครัวหัวลำโพง ต้องนับว่าเป็นครอบครัวที่ไม่แสนสุขยิ่งกว่า เพราะครอบครัวของเขานั้น พ่อกินเหล้าและทุบตีแม่ทุกวัน จนเขาต้องหนีออกจากบ้านเพราะไม่อยากเห็นแม่ถูกทุบตี ส่วนยายซื้ออันนั้นเป็นครอบครัวอบอุ่นแบบเจ้าน้ำตา เธอเป็นลูกสาวคนเดียว พ่อแม่เป็นข้าราชการ แถมยังมีคุณยายคุณย่าคุณป้าคุณปู่และคุณตาครบถ้วน เธอเป็นหลานคนแรกและเป็นหลานคนเดียวของตระกูลใหญ่ ดังนั้น เธอก็คงจะเป็นเด็กหญิงครอบครัวแสนสุขอันดับหนึ่งเลยทีเดียว สิ่งแรกที่ทำให้เรารู้ว่ามาจากครอบครัวที่มีแต่คนตามใจก็คือ เธอทำอะไรไม่เป็นเลย และกินอะไรไม่เป็นเลย

วันแรก ผมและยายซื้ออันได้อยู่กลุ่มเดียวกัน คือกลุ่มทำครัว ตื่นเช้าขึ้นมาเราจะต้องเดินไปจ่ายตลาดซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก โดยมีกัญญาเป็นผู้นำ กัญญาทำกับข้าวเก่งมากเพราะผู้ปกครองเธอมีอาชีพขายข้าวแกงที่ตลาด เธอจัดการเก่งด้วยจนผมคิดว่าเธอน่าจะเป็นประธาน เธอสั่งให้พวกผู้ชายของกลุ่มซึ่งมีกันอยู่สามคนไปช่วยหิ้วของที่ตลาด ให้ยายซื้ออันไปช่วยเลือกซื้อ พอไปถึงตลาดเธอก็ชี้เอาโน่นเอานี่ เงินที่ครูหนูดีจ่ายให้เป็นรายวัน และเบิกเป็นรายวันค่อยๆ จ่ายออกไปทีละสิบลีสิบ ทำให้ผมมองดูด้วยใจระทึก

“เอาหมูครึ่งกิโล..”

“เยอะไปหรือเปล่า” เสียงยายซื้ออันร้องถาม

“เอาผักบุ้งห้ากำ...”

ตามด้วยเสียงยายซื้ออัน “เอาไปทำไมตั้งห้ากำ เธอ”

“พริกขี้หนูห้าบาท”

“เยอะจัง..เผ็ดตายเลย...”

“ไม่เป็นไรเก็บได้..” กัญญาหันมาดูยายซี้อ่อน “เธอนี้ไม่รู้อะไรเลย”

แม้จะถูกดูแต่ยายซี้อ่อนก็ไม่หยุดพูด พอตอนสั่งไข่ไก่สองโหล เธอก็ร้องอีกว่า “จะกินหมดเรอะ”

พอกลับมาถึงบ้าน กัญญาก็แสดงความสามารถในการทำกับข้าว หยิบโน้นหันนี้ออย่างคล่องแคล่วจนผมกลัวมีดจะบาดมือเธอ แต่ปรากฏว่าคนที่ถูกมีดบาดกลายเป็นยายซี้อ่อน ที่พอหยิบขึ้นมาปุ๊บก็ถูกมีดบาดปั๊บ เธอวิ่งร้องไห้แงๆ ออกไปหาฝ่ายสุชนามัย ส่วนผมกลายเป็นคนที่กัญญาหมายตาให้เป็นลูกมือเธอเป็นลำดับถัดไป ยายซี้อ่อนไปใส่ยายยังไม่ทันกลับมาเลย ผมก็ช่วยกัญญาไปได้หลายเรื่อง เธอชมผมว่า

“กลาง เธอนี้เหมือนพ่อเราเลย..พ่อเราทำกับข้าวเก่ง”

กลายเป็นว่าคนที่ขายข้าวแกงอยู่ที่ตลาดไม่ใช่แม่ของกัญญาหรอกแต่เป็นพ่อของเธอ ส่วนแม่เธอนั้นทำงานโรงงาน ผมรู้สึกว่ามันแปลกๆ แต่กัญญาก็ไม่เห็นแปลกอะไร ทำทางเธอมีความสุขดี

ยายซี้อ่อนกลับมาจากใส่ยาแล้ว นั่งชู้นึ่งข้าวได้ น้ำตาคลอเต็มตาอยู่อย่างนั้น เธอฟ้องผมว่า

“นี่ เราเจอไอ้คนที่มันหัวเราะเยาะเราด้วยละ” กัญญาหันมาถามว่าเรื่องอะไร ผมก็เลยเล่าให้ฟัง เท่านั้นเองกัญญาก็ร้องว่า “ไอ้พวกรังแกผู้หญิง เจอกันข้างนอกหน่อยสิ..จะทำต่อยมันซะ”

ปู้ครับ กัญญานี้ตลกดีนะครับ ทำกับข้าวก็เก่งแถมยังอยากจะทำกับผู้ชายเสียอีก

หลังจากกินข้าวเสร็จแล้ว ยายชี้อ่อนไปยืนมองกับข้าวที่หมดเกลี้ยงแล้วบนกับผมว่า “ไม่ยกกะเหลือเฮอะ..ทำไมกัญญาเขารู้ล่ะ”

ผมเกือบจะบอกไปแล้วว่า “กัญญาจะรู้ แต่เธอไม่รู้” แต่ชี้เกียจทำร้ายน้ำใจเธอ ผมก็เลยยืนฟังยี้ม ๆ

ด้อยเขาได้ไปอยู่กลุ่มสวัสดิการ อันเป็นกลุ่มทำความสะอาดบ้าน ผมออกจากครัวผ่านไปที่ไรต้องเห็นเขาทำงานง ๆ อยู่คนเดียว ส่วนคนในกลุ่มอีกสองสามคนไปเดินเล่นกันอยู่ที่สนาม ผมถามว่า “ด้อย ทำไมทำอยู่คนเดียว..” เขายี้ม ๆ ไมโกรธเกรี้ยวที่ถูกกินแรง ทำให้ผมแปลกใจมาก พอดตกดึกคืนแรก เขานั่งหันหน้าเข้าข้างฝา พอผมแอบสังเกตก็พบว่าเขานั่งนับเงินจำนวนหนึ่ง มีธนบัตรใบละร้อยด้วย พอเห็นผมมอง ๆ ก็รีบเอาเงินใส่กระเป๋าล้วงตัวลงนอน ผมอยากจะถามเขาเหมือนกันว่าเขาเงินมาจากไหน แต่พอล้วงตัวลงนอนผมก็หลับไปก่อนที่จะทันได้ถาม

ตื่นเช้าขึ้นมา ตอนไปเข้าห้องน้ำไปด้วยกัน ผมยังติดใจภาพที่เห็นอยู่ ก็ถามเขาว่า

“ด้อย..คุณได้เงินมาจากไหนนะ”

ด้อยเงยหน้าขึ้นจากล้งหน้า จ้องมองผมเขม็งแล้วว่า “เงินของผม” แต่ผมรู้ว่าไม่ใช่เงินของเขาอยู่แล้ว เขาเล่าเองว่าเขาเป็นเด็กจรจัดมาจากหัวลำโพง เขามีเงินมากขนาดเป็นธนบัตรหลาย ๆ ใบอย่างนั้นได้อย่างไร ผมจ้องหน้าเขาตอบแล้วว่า

“ผมรู้นะ..คุณไม่มีเงิน”

เขาเป็นคนอ่อนและแข็งในเวลาเดียวกัน พอผมจ้องเขามากๆ เขาก็เดินหนีไป ผมก็เลยเก็บความข้องใจนี้ไว้ ผมรู้สึกว่าคุณด้อยมีอะไรบางอย่างที่ปิดบังผมอยู่

วันที่สองกลุ่มสันทนากการฯ ตั้บบอร์ดขึ้นที่ห้องโถงด้านหน้า และทำหนังสือพิมพ์กระดานให้อ่านกัน โดยขอให้กลุ่มต่างๆ ส่งข้อเขียนมาให้ ครูหนูดีบอกว่านี่เป็นโอกาสดีที่คนรักการเขียนจะได้แสดงฝีมือ หนังสือพิมพ์กระดานฉบับแรกรายงานเรื่องประวัติของประธานบ้านฟ้าใสอย่างละเอียด เขาไม่ได้ชื่อเล่นว่า “สุดหล่อ” อย่างที่พวกผมเรียกกันหรอกครับ เขาชื่อเป็นภาษาฝรั่งว่า “แจ๊ค” เขาให้สัมภาษณ์ฝ่ายประชาสัมพันธ์ถึงความสามารถที่เขา มี เขาเคยได้รับรางวัลอะไรมาบ้าง พ่อแม่เขาสอนเขาว่าอะไร และเคยพาเขาไปเที่ยวรอบโลกมาแล้ว

“เราเป็นคนมีก็ต้องแบ่งปันคนไม่มี”

เขายืนยันคำพูดเหล่านี้ ข้าคนจัดทำหนังสือพิมพ์กระดานยังเอาปากกาสีแดงขีดเส้นใต้เสียอีก มีคนวาดการ์ตูนรูปเขากำลังยื่นเอาเงินไปรยให้ขอทานด้วย ผมดูแล้วสะดุ้ง โง่โหยงเลยหรอ มันชอบกลนะปู้ แต่ผมไม่รู้ว่ามันชอบกลอย่างไร

ที่แะไปก่อนนั้นคือวันที่สามมีคนเขียนแสดงความเห็นไปแปะไว้ที่บอร์ดอีกว่า “ประธานน่าจะได้รับยกเว้น ไม่ต้องเข้าทำงานกลุ่ม” แล้วก็ลงชื่อว่า น้อยเอง ผมรู้ว่าคนเขียนก็คือผู้หญิงที่โตเป็นสาวกว่าพวกเราทุกคน ทั้งรูปร่างและจิตใจ ผมได้ยินนายชี้อ่อนกระซิบกับกัญญา (แต่ดังไปหน่อย) ว่า “น้อยใส่ยกทรงด้วยนะ..” ทำให้ผมต้องแอบยิ้มคนเดียว

ผมทนเห็นข้อเสนอของน้อยอยู่บนกระดานโดยไม่มีคนอื่นโต้แย้งไม่ได้ ผมจึงเขียนไปแปะบ้างว่า “ผมเห็นว่าประธานก็ควรจะทำงานเหมือนคนอื่น ๆ เพราะเขาก็เป็นคนเหมือนเรา” แล้วผมก็ลงชื่อ กลาง แคนั้นแหละครับ เป็นเรื่องใหญ่ แต่ไม่กี่วันบอรรถนั้นก็เต็มไปด้วยข้อความที่ส่วนใหญ่รุมด่าผมว่า “ไอ้โง่” “ไอ้คนเง่า” “ไอ้คนขี้ฉ้อ ทานประธานอย่าไปฟัง” และส่วนใหญ่ไม่ลงชื่อ สุดท้ายข้อความเหล่านั้นถูกเก็บออกไปหมดเพราะสุดหล่อออกมาสั่งว่า “ให้เก็บข้อความที่ไม่สุภาพออกไป” คำว่าไม่สุภาพของสุดหล่อได้รับการตีความจากกลุ่มสันทนากการฯว่ารวมข้อความของผมด้วย ดังนั้น จึงเหลือแต่ข้อความของน้อยอยู่คนเดียว

ในที่สุด ประธานก็ยังต้องทำงานเหมือนกับคนอื่น ๆ เพราะครูหนูติบบอกว่าถ้าหากประธานจะไม่ทำงานก็จะต้องมีการเวียนเลือกประธานใหม่ทุกอาทิตย์ นั่นหมายความว่าจะมีคนไม่ต้องทำงานมากกว่าหนึ่งคนจึงจะพอยุติธรรม พวกเราคงเบื่อจะเลือกประธานใหม่ ปุกบอกว่า “ไม่เอาละ ชี้เกียจเลือก” มีใครหลายคนยกมือเห็นด้วย สุดหล่อจึงได้เป็นประธานต่อไปแต่ต้องทำงานเหมือนคนอื่น ๆ ครูหนูติสรุปว่า

“ประธานถือเป็นตำแหน่งเกียรติยศ บดินทร์ต้องเสียสละทำงานเท่าคนอื่น ๆ แถมยังต้องเป็นประธานด้วย ได้ไหม”

สุดท้ายครูหันไปถามสุดหล่อ สุดหล่อยิ้มหวานผูกใจคนแบบของเขาแล้วก็หัวลงรับคำครูว่า “ได้ครับ”

เรื่องประจบประธานของน้อยจึงเป็นอันยุติไป

๔ เกิดเรื่องใหญ่

ปู้ครับ

พออยู่กันได้สองอาทิตย์ก็เกิดเรื่องใหญ่ขึ้นละครับ เพราะ
จู่ๆ ตื่นเช้าขึ้นมาวันหนึ่ง ยายชี้อ่อนก็เดินร้องไห้สะอื้นๆ มาหาผม

“กลาง..กระเป๋าดังค์เราหายละ”

“อ้าว..” ผมร้อง พลอยตกใจไปด้วย “เธอเอาไปวางไว้
ที่ไหนล่ะ”

“ไม่รู้”

“มีตั้งค์เท่าไร”

“ไม่รู้..แม่ใส่มา เราก็ไม่ได้นับ”

ผมมองหน้ายายซี้อ่อนอย่างแปลกใจ เธอเป็นตัวอย่างของคนที่ไม่รู้อะไรสักเรื่องจริงๆ ทั้งที่เท่าที่ฟังเธอเล่า พ่อแม่เธอก็ออกจะ “เก่ง” และก็แสนจะรักเธอ อ้อ แต่นั่นแหละครับปู่ “รัก” คงไม่เกี่ยวกับ “ไม่รู้” หรือว่าอาจจะเกี่ยวกับความ “ไม่รู้” รักมากใจครับ ยายซี้อ่อนเลยไม่รู้จะรู้สึกอย่างไร

ปู่ครับ ไม่อยากบอกเลยว่าตอนนั้นใจผมแวปไปนึกถึงภาพต๋อยนับเงินหันหลังให้ผม แต่นั่นมันก่อนที่จะยายซี้อ่อนจะมาบอกว่า สตางค์หายนี่นา แต่ผมก็ไม่ได้พูดอะไร ยายซี้อ่อนชวนผมไปหาครูหนูดี พอครูหนูดีรู้เข้า ก็ชักไข่ไล่เรียงใหญ่ ยายหนูดีตอบคำถามทุกคำถามของครูหนูดีว่า “ไม่รู้ค่ะ” กับ “จำไม่ได้” รวมทั้งบอกว่า “ไม่รู้ว่าสตางค์หายไปเท่าไร ครูก็ทำตาโตดูว่า “ทำไมไม่รู้ซักอย่างล่ะคะ” ยายซี้อ่อนก็ตอบอีกว่า “ไม่รู้ค่ะ” ครูหนูดีส่ายหน้าด้วยหัวเราะด้วยแล้วบอกว่า

“วิชชุดาเอ๊ย..เธอนี้เด็กจริงๆ เลย นี่พ่อแม่เขาคงไม่เคยให้เธอทำอะไรเลยละสิ”

ยายซี้อ่อนฟังคำครูหนูดีแล้วก็ก้มศีรษะลงรับคำแต่โดยดี “ค่ะ”

ครูหนูดีปรึกษาครูสมจริงแล้วก็เรียกประชุมพวกเราทั้งหมด แจ้งเรื่องยายซี้อ่อนทำกระเป๋าสตางค์หาย ครูสมจริงบอกที่ประชุมว่า

“เรามาบ้านฟ้าใสคราวนี้ก็เพื่อฝึกอบรมตัวเราเองให้มีความพร้อมทั้งกายและใจ ฝึกทำงาน ฝึกร่างกายให้แข็งแรง ฝึกใจ

ฝึกตนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในการฝึกใจนั้น เราก็ต้องควบคุมตัวเองไว้ด้วยศีลห้าอย่างเคร่งครัด การเกิดกรณี เด็กหญิงวิรัชดากระเป๋าสตางค์หาย แสดงให้เห็นว่ามีคนในหมู่พวก เราที่ไม่สามารถอบรมใจตัวเองไว้ได้ ครูให้โอกาสคนนั้นแก้ตัวอีกครั้ง โดยการนำกระเป๋าสตางค์ของวิรัชดาที่มีสตางค์ครบถ้วนมาคืน จะมาคืนตอนไหนก็ได้ แต่ขอให้มาวางไว้ในที่ที่คนอื่นจะเห็นได้ก็ แล้วกัน หรือจะเขียนเป็นจดหมาย เป็นโน้ตมาติดไว้ที่กระดาน หนังสือพิมพ์ของเราก็ได้ เมื่อได้กระเป๋าสตางค์แล้ว เราจะถือว่าคน คนนั้นได้สำนึกผิดแล้ว เราก้จะยินดียกโทษให้ ที่ประชุมเห็นด้วยไหม ถ้าเห็นด้วยก็ขอให้ยกมือ”

พวกเราทั้งหมดยกมือกันทั่วหน้า ไม่มีใครไม่ยกมือเลย ผมมองไปที่ต้อยโดยไม่ตั้งใจ (หรือบางทีผมอาจตั้งใจโดยไม่รู้ตัว น่ะป่ะ) ผมก็เห็นเขายกมือด้วยสีหน้าอันเป็นปกติ

“ครูให้เวลาสามวัน”

แต่ประโยคต่อมาทำให้พวกเราทั้งหมดมองหน้ากันก็คือ

“หากไม่มีคนนำกระเป๋าสตางค์มาคืน นักเรียนก็ต้องจัดการแก้ไขปัญหาตัวเอง จะวิธีใดก็ตาม ประสานกับสมาชิกในบ้าน ทุกคนต้องจัดการเรื่องนี้ให้โปร่งใส ไม่เช่นนั้นเราก้จะถือว่า เหตุ^๒ ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้กลุ่มนักเรียนที่บ้านฟ้าใสไม่ผ่านการประเมิน”

ผมมองดูประธานเห็นเขากัดริมฝีปากนิ่งอย่างใช้ความคิด ผมว่าเขากลับการไม่ผ่านประเมินยิ่งกว่าใคร พอผมไปที่ยายซื่ออัน เห็นเธอทำตาแดงๆ ในขณะที่ต้อยก็ยังทำหน้าเหมือนทองไม่รู้ร้อน เช่นเคย

คืนอันน่าระทึกใจผ่านไป ผมงีบยัยซื้ออันสุดล้ำอยู่ดีก็เพื่อตรวจสอบความเคลื่อนไหวตั้งแต่หวัค่านึงถึงคั่นก็ไม่มีใครเอากะเป๋าสตางค์มาคืน เราถ่างตากันไม่ไหวแล้วจึงกลับไปนอนแต่ก่อนแยกกันไป เราก็ตั้งความหวังว่า “พรุ่งนี้เช้าเน..”

รุ่งขึ้น ผมตื่นสายกว่าที่คิด คงเป็นเพราะนอนดี ผมนรีบไปอ่านกระดานหนังสือพิมพ์ เพื่อหาเบาะแส แต่ก็ไม่ปรากฏข้อความใดๆ ที่ส่งข่าวว่าได้กะเป๋าสตางค์มาคืนแล้ว แต่มีหลายแผ่นเหมือนกันที่เขียนกันด่าคนที่เอากะเป๋าสตางค์ไป “คนเลวๆ อย่างนี้ไม่สมควรอยู่บ้านฟ้าใส” “ถ้ารู้ตัวแล้วสมควรไถมันออกไป” “ผิดหวังจริงๆ” “ไม่น่าเลย..” “เชิงจัง” “เศร้าที่สุดที่มีคนชั่วอยู่กับเรา” “อย่าปล่อยให้คนชั่วลอยนวล” “สงสารวิซซุตา..”

ผมอ่านข้อความเหล่านั้นอย่างละเอียด บางคนลงชื่อจริง บางคนลงชื่อปลอม บางคนไม่ลงชื่อ คำด่าเหล่านั้นทำให้ผมเริ่มเป็นห่วงต้อยขึ้นมาตึงๆ หากเขาเป็นคนเอาไปจริงๆ และเขาถูกจับได้จะเกิดอะไรขึ้นกับชีวิตของเขา ผมยังนึกไม่ออกเลย

บ่ายวันนั้นขณะผมนั่งเขียนบันทึกการประชุมอยู่ สุดหล่อเดินมานั่งตรงหน้าผมแล้วถามผมว่า “นี่คุณ....เดชา..เอ๋อ..ต้อยนะเขาเป็นเด็กเร่ร่อนหรือ”

ผมเงิบเพราะผมไม่ยากตอบ แต่ผมก็ไม่ยากโกหก

“ผมรู้นะ..ผมว่าคุณรู้ว่าเขาเอากะเป๋าสตางค์ไป และคุณก็ปกป้องเขา”

นับเป็นข้อกล่าวหาที่ค่อนข้างแรงทีเดียว ผมตอบสุดหล่อไปว่า

“คุณมีหลักฐานอะไรที่จะกล่าวหาต้อย เอ๊ย..เดชา”

“ไม่เห็นต้องมีหลักฐานอะไรเลย..แค่คันตัวมันก็รู้แล้ว..
คุณสนิทกับมันนี่..ช่วยดูให้ผมหน่อย”

ผมไม่ชอบใจเลยที่ประธานเรียกตั๋ยว่า “มัน” แต่ผมก็
ไม่ได้ทักท้วงอะไร ทั้งที่ความจริงเขาควรเสียค่าปรับสักห้าบาทเป็น
อย่างน้อย

บ่ายวันนั้นผมจึงตัดสินใจเตือนตั๋ย เพื่อให้เขารู้ตัว

“คุณต้องระวังตัวนะ...มีคนเขาสงสัยว่าคุณเอากะเป๋าสตางค์
ยายที่้ออนไป”

“สั...” เขาอุทานออกมาอย่างหยาบคาย ผมก็ไม่ได้ปรับ
เขาอีกเช่นเดียวกับที่ผมไม่ได้ปรับสุดหล่อ ผมว่าก็เสมอกันแล้ว
“กู...เอ๊ย ผมไม่ได้เอาไป” หน้าตาของเขาออกอาการผิดหวังที่สุด
เขาหันมามองหน้าผม นัยน์ตาของเขาเต็มไปด้วยความน้อยใจ
“คุณก็คิดว่าผมเอาไปใช่ไหม” ผมรีบส่ายหน้า “เปล่า” ผมรู้ตัวด้วย
ครับว่าประโยคนั้นผมโกหกนิดๆ เพราะอย่างน้อยผมก็เคยคิดว่า
เขาเป็นคนที่น่าสงสัยมากกว่าใคร

“ผมนึกแล้วเชียว...” เขาว่า “คนอย่างผม ไม่มีหัวนอน
ปลายตีน เกิดอะไรขึ้นเลวๆ ก็ต้องเป็นผมทำเท่านั้น จะเป็นคนอื่น
ไปได้ยังไง...”

“เปล่า..ผมไม่ได้ว่าคุณ” ผมรีบปฏิเสธซ้ำ ไม่สบายใจที่เห็น
สีหน้าผิดหวังอย่างมากของเขา มันทำให้ผมรู้สึกผิดไปด้วย

“นี่นะ...” เขาทำท่าเหมือนจะพูดอะไร แต่แล้วก็กลับ
เปลี่ยนใจ “ไม่มีอะไรหรอก..แต่ผมยืนยันกับคุณได้ก็แล้วกันว่า
ผมไม่ได้เป็นขโมย คุณจะเชื่อผมหรือไม่เชื่อผมก็ตามใจคุณ”

ปู่ครับ ผมมองตาเขา ปู่เคยบอกผมว่า ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ และหลายครั้งที่ผมทำอะไรไม่ดี ปู่ก็เพียงแค่เรียกผมไปแล้วก็จ้องตามผม แล้วเรียกชื่อผม ผมยังจำความรู้สึกตอนนั้นได้สินัยน์ตาปู่จะความเข้ามาในหัวใจผม อ่อนโยนและทำให้ผมเชื่อมั่นในการพูดความจริง ปู่บอกทุกครั้งว่า การพูดความจริงเท่านั้นจะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินต่อไปได้อย่างงดงาม แล้วผมก็จะบอกกับปู่ทั้งหมด เพราะสายตาที่ผมรู้ว่า รักและพร้อมจะเข้าใจผมไม่ว่าผมจะดีหรือเลว

คราวนี้ก็เช่นกัน ต้อยประสานสายตากับผมแน่นแนแน นัยน์ตานั้นบอกอะไรหลายอย่างเลยครับ ผมเชื่อต้อยครับ ปู่ เชื่อว่าเขาไม่ได้ขโมยเงินยายซี้อ่อน

“งั้นคุณก็จะวางตัวก็แล้วกัน” ผมบอกเขา แล้วก็เริ่มสงสัยต่อไปว่าใครกันแน่ที่เป็นคนเอาเงินยายซี้อ่อนไป

แต่ยังไม่ทันครบสามวันตามที่ครูกำหนดเลยครับ ก็เกิดเรื่องต่อเนื่องขึ้นมาอีกเมื่อต้อยหายตัวไปจากบ้านฟ้าใส

คราวนี้เรื่องใหญ่จริง ๆ ละครับปู่

๕ เกิดเรื่องซ้อน

ปูกรับ

ผมไม่รู้จะเล่าเรื่องต่อจากนี้อย่างไรเลยครับ มันทำให้ผมสับสนอลหม่านและอยากให้ปูมาอยู่ใกล้ๆ ผมด้วย บ้านฟ้าใสของเรากลายเป็นบ้านฟ้ามืดไปในทันทีที่ตั๋ยหายตัวไป หลังจากเขาพูดกับผมแล้ว ผมก็ไม่ได้สังเกตว่าเขาอยู่หรือไม่อยู่ เพราะเราต่างก็มีหน้าที่ที่จะต้องทำในกลุ่มของตัวเองอยู่แล้ว จนกระทั่งคำผมจึงสังเกตว่าตั๋ยไม่ได้มากินข้าว ที่นั่งของเขาว่างเปล่า ครูหนูดีถามหาเขา ผมวิ่งขึ้นไปดูบนห้องก็ไม่พบ สุดท้ายล่องลั้งให้หลายๆ คนวิ่งไปตามหาเขาจนทั่วบ้านและทั่วบริเวณบ้าน ก็ไม่มีใครพบเขา ผมวิ่งกลับไปดูที่กระดานหนังสือพิมพ์อีกครั้ง คราวนี้จึงได้เห็นกระดาดแผ่นหนึ่งเขียนไว้ว่า

“ขอโทษที่ผมเป็นเด็กเร่ร่อน และทำให้ทุกคนลำบากใจ
เดชา”

ผมเดือดร้อนมากเพราะผมถือว่า การที่ตั๋อยหายไปนี้เป็น
เพราะผมไปพูดกับเขา และอาจทำให้เขารู้สึกเหมือนตัวเองไม่มี
เพื่อน ผมแกะกระดาษแผ่นนั้นมาให้ครูหนูดี ครูหนูดีรับกระดาษ
แผ่นนั้นไปอ่านแล้วส่งให้ครูสมจริง แล้วครูสองคนก็มองหน้ากัน
เงียบๆ ผมรู้สึกถึงความไม่สบายใจที่ครอบคลุมไปทั่ว

ครูเรียกประชุมด่วนหลังกินข้าว ผมตัดสินใจตอนนั้นเลยครับ
ว่าผมต้องบอกความจริงให้ครูทราบ ผมยกมือขึ้นบอกกับครูว่า
“ผมเองครับ..ผมผิดเองที่ไปส่งสยเขา” แล้วผมก็เล่าเรื่องที่ผมพูด
กับตั๋อยให้ที่ประชุมฟัง ทุกคนมีปฏิกิริยาไปต่างๆ กัน

“ผมว่าเขามีประวัติไม่ดี” ปรากฏว่า ตามด้วยไชยยศ
เพื่อนกลุ่มเดียวกันที่เข้ากันเป็นปีเป็นขลุ่ย “ใช่ๆ เขาเป็นเด็ก
เร่ร่อนมาจากหัวลำโพง”

ผมรู้สึกเสียใจแทนตั๋อยที่ได้ยินคนพูดถึงเขาแบบนั้นลับหลัง
ครูหนูดีคว้าไมโครโฟนขึ้นมาทันที ครูโกรธอะไรผมไม่รู้ รู้แต่ว่าครู
พูดเสียงลั่นเครือ

“นี่เป็นบ้านฟ้าใส เราทุกคนที่มาที่นี่ได้รับการคัดเลือกแล้ว
ไม่มีการพูดถึงประวัติใครทั้งนั้น เราเท่าเทียมกันที่บ้านฟ้าใส”

ที่ประชุมเงียบกันไปหมด ในที่สุด ครูสมจริงก็พูดขึ้น

“เดี๋ยวครูจะเอารถออกไปดักเดชาที่ท่ารถ ครูว่าเขาจะไป
ทางนั้น..พวกเราอยู่ทางนี้อ่าให้มีใครทำอะไรที่ผิดกฎขึ้นมาอีกนะ
ขอให้ประธานดูแลด้วย”

ครูสมจริงขับรถออกไปแล้ว ในขณะที่ครูหนูดีอบรมพวกเรตอ เรื่องที่ขอให้ทุกคนซื่อสัตย์ ครูบอกว่า “คำว่าซื่อสัตย์ในที่นี้ หมายความว่า เราต้องจริงใจ มีการประพฤติโดยตรงไปตรงมา ไม่คดโกง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม..ในขณะที่เดียวกันความซื่อสัตย์นั้นก็ต้อง สามารถเปิดเผยได้ บอกให้คนอื่นรู้ได้ ชัดเจน ไม่มีอะไรต้องปิดบัง หรือที่เราเรียกกันว่าความโปร่งใส เหมือนกับว่า ไม่ว่าเราจะทำอะไรก็ตาม เราทำในห้องกระจก โปร่งใส ให้คนอื่นเขาเห็นได้ ตลอดเวลา ขณะนี้เรามารวมกลุ่มกัน เราซื่อสัตย์แล้วเราก็ต้อง โปร่งใสด้วย”

แล้วครูก็หันมายกตัวอย่างว่า

“อย่างกรณีเดชาถูกกล่าวหาว่าขโมยเงินของวิชชุดา ความจริง แล้วก็ยังไม่มีหลักฐานอะไร คนที่รู้ดีที่สุดก็คือตัวของเดชาเอง...”

ตอนนี้แหละครับที่ผมมีปัญหา

“ถ้าเขาไม่ยอมรับละครับ จะเอาหลักฐานที่ไหนมา” สุดหล่อ ถามขึ้นทันที

ครูหนูดีนิ่งไปอีตื้อใจแล้วว่า “หลักฐานอยู่ที่ใจ...ใครบ้างที่ทำ อะไรลงไปแล้วไม่รู้ คนที่ขโมยเงินของวิชชุดายอมรับอยู่แก่ใจว่าทำผิด ถ้าเราทุกคนซื่อสัตย์หลักฐานที่อยู่ที่นี่แหละจะยืนยันให้คนทำผิด ต้องเปิดเผยตัวเอง..”

ครูหนูดีช่างก่อปัญหาให้ผมเสียจริง เพราะคำว่าหลักฐาน อยู่ที่ใจพิสูจน์อะไรไม่ได้เลย ต้อยหนีจากผมไปก็เพราะใจนี้แหละ เขาเสียใจที่ผมไม่เชื่อเขา และก็ใจของผมนี้แหละมันหวั่นไหว คลอนแคลนไม่เชื่อเขาขึ้นมาจนทำให้เขาน้อยใจ

“จะพิสูจน์ยังงါเลา” ผมบ่นพึมพำอยู่คนเดียว

เลิกประชุมแล้ว ผมกลับไปแป็บหนึ่ง แล้วก็สะดุ้งตื่นขึ้นมา ตอนได้ยินเสียงรถครู๊วเข้ามา ผมลุกขึ้นและมองไปรอบๆ ตัว เห็นทุกคนนอนหลับกันเจี๊ยบ รวมทั้งตรงที่นอนของสุดหล่อที่มีผ้าห่มคลุมกองอยู่ ผมค่อยๆ ลุกขึ้นแล้วแอบย่องลงบันไดมาแอบอยู่ข้างล่าง ครูหนุดีออกไปเปิดประตูและถามตั้งแต่ประตูยังไม่เปิดว่า

“เจอมัยๆ”

“ไม่เจอ” เสียงครูสมจริงตอบกลับมาหงอยๆ

ผมรู้สึกใจหล่นวูบ ต้อยหายไปแล้วจริง ๆ หรือนี

“ชาวบ้านบอกไม่เห็นเด็กแปลกหน้าคนไหนเลย คงไปกรุงเทพฯ แล้วมั้ง”

ผมนึกเห็นภาพต้อยเดินอยู่ที่หัวลำโพงกับเพื่อน ๆ ที่บ้านของต้อยเขานี้นะ เขาก็ต้องกลับไปบ้านของเขา ก็คงเหมือนกับผมที่อยากกลับไปหาปู่จนใจจะขาดแล้วเหมือนกัน ผมเริ่มไม่ชอบบ้านฟ้าใสขึ้นทุกทีแล้ว เพราะมันมีแต่อะไร ๆ ที่ไม่ใสทั้งนั้น

ครูสมจริงกับครูหนุดีเข้าห้องนอนไปแล้ว เสียงครูหนุดีบ่นให้ผมได้ยินอีกว่า “แล้วนี่จะรายงานองค์กรพัฒนาการศึกษาเขาว่าอย่างไร เด็กคนนี้เขาถือว่าเป็นตัวแทนทดลองของเด็กเร่ร่อนนะ ถ้าเราฝึกเขาได้ คนอื่นๆ ก็จะมีโอกาสอีก”

ผมยังไม่ทันจะขึ้นบันไดไปเลย ใครคนหนึ่งก็ดึงเสื้อผมไว้ ผมใจหายวาบคิดว่าถูกผีได้บันไดหลอกเข้าแล้ว แต่พอตีได้ยินเสียงเสียงก่อน

“เราเอง”

สุดหล่อนั่นเองครับ ผมทำท่าจะเดินหนีเขา เพราะผมไม่ชอบ
เขามากขึ้นจนถึงระดับไม่อยากมองหน้านับแต่เขามีท่าทีกล่าวหา
ด้อยนั่นแหละ แต่เขากลับดึงผมไว้เหนียวแน่นแล้วว่า

“ไปตามหาเขากัน”

ผมยังไม่หายโกรธเขา แม้จะรู้ว่าเขาถามถึงด้อยแต่ผมก็
ตั้งใจ “กวน”

“ใคร..เขา”

“อ้าว..” เขาร้อง “เดชาไง..ครูไม่เจอเขาที่ท่ารถนี่”

“แล้วไง” ผม “กวน” เขากลับอีก “กิดีแล้วนี่...บ้านฟ้าใส
เราน่ะไม่มีทางไปถึงเป้าหมายหรอก แล้วคุณก็ไม่มีวันได้เต็ม” ผม
ตอบเขาอย่างหนักแน่น รู้สึกสะใจที่เห็นเขาน้ำสลดลง การเป็น
ประธานบ้านฟ้าใสครั้งนี้ของเขาล้มเหลวแน่นอน เพราะมีปัญหาที่
ไม่สามารถแก้ไขได้เกิดขึ้น

แต่แล้วเขาก็ทำให้ผมแปลกใจ เพราะเขายังยืนยันว่า “เรา
ไปตามหาเขากันเถอะ..ผมว่าเขาอยู่ในป่าแน่นอน”

“ไม่จำเป็น” ผมตอบเขา “คุณไม่ต้องพยายามทำตัวเป็น
ผู้นำหรอก”

แต่คำตอบเขาก็ทำให้ผมแปลกใจขึ้นไปอีก

“ผมไม่ได้ตามหาเขาเพราะผมเป็นผู้นำ ..แต่ผมกลัวเขา
หลงทาง”

ผมมองดูเขาที่แต่งกายเตรียมพร้อมอย่างแปลกใจ เขามี
เป้หลัง กางเกงขายาว มีเสื้อแจ็กเก็ต มีผ้าพันคอและหมวกครบถ้วน
ในขณะที่ผมมีกางเกงขาสั้นกับเสื้อยืดที่ใส่นอน

“อย่าเลย..” ผมตั้งใจจะบอกว่า เดี่ยวครูรู้เข้าเขาจะถูกทำโทษ แต่พูดได้ไม่ทันจบ เขากลับขัดขึ้นว่า “คุณกลัวรี...ไม่เป็นไร ผมไปคนเดียวก็ได้”

มาหาว่าผมกลัวหรือ คราวนี้มีหรือที่ผมจะปฏิเสธ และที่สาหัสไปกว่านั้นก็คือ พอเราย่องออกพ้นประตูหลังมาได้สามก้าว ก็มีร่างของใครคนหนึ่งวิ่งมาปะทะทางด้านหลังโดยแรง ผมใจหายแวบ นึกว่าผีจริง ๆ แล้วกระมัง ก็พอดีได้ยินเสียงร้องว่า “ให้เราไปด้วย” เป็นเสียงเล็ก ๆ อ่อนเบาของยายชี้อ่อน

“ว่า” เสียงสุดท้ายร้องพร้อมกับที่ผมหันไปบอกว่า “ไม่ได้”

ผมนึกว่าอย่างไรเสียยายชี้อ่อนก็ต้องร้องให้ฉะอืด ๆ กลับห้องแต่ตรงกันข้าม ยายชี้อ่อนคนชี้อ่อนเจ้าปัญญากลับทำเสียงแข็ง ยืนยันอีกครั้งว่า “ถ้าไม่ให้เราไปด้วย เราจะร้องกรี๊ดดัง ๆ ให้ครูตื่นมาจับตัวนายสองคนกลับไปทำโทษฐานหนีออกนอกบ้าน..”

บอกจริง ๆ ครับปู่ ผมงงกับวิธีของยายชี้อ่อนจริง ๆ ในตอนที่ประธานหันมาบอกสั้น ๆ ว่า

“ไปก็ได้..แต่ห้ามร้องไห้นะ”

ผมนั่งฟัง นึกว่ายายชี้อ่อนจะตอบออกมาเป็นเสียงร้องให้ แต่กลับได้ยินเสียงแจ้ว ๆ ของเธอตอบว่า “ตกลง”

แล้วเราสามคนก็เดินกันไปตามทางเล็ก ๆ ที่เป็นทางเข้าป่า ไม่รู้ว่าคนอื่นหัวใจเขาเต้นแบบไหนนะครับ ผมรู้แต่ว่าของผมมันเต้นดังตึก ๆ ตลอดทางที่เดินไปที่เดียว

๖ ในความมืด

ปู้ครับ

ผมรับรองเลยว่าผมไม่ได้ตั้งใจจะทำอะไรที่จะเล่าต่อไปนี้
ทุกอย่างมันเกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัตินะครับ คือนั่นพระจันทร์เต็มดวง
แสงจันทร์ส่องสว่างราวกับพระอาทิตย์ที่ไม่ร้อน เราเดินกันเงียบๆ
ไฟฉายของชุดหล่อถูกเก็บเงียบอยู่ในกระเป๋า แรกทีเดียวเป็นทาง
เดินที่เราซ้ำของ เพราะตอนกลางวันเราก็เดินเล่นกันบ่อยๆ แต่
ไกลออกไปนั้นเป็นสวนของคนอื่นที่ครูทั้งสองบอกเสมอว่า ห้าม
เราล่วงล้ำ และพ้นจากสวนนั้นไปแล้วก็จะเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ

ผมสงสัยอยู่ว่า ต่อยจะเดินออกมาทำไมทางนี้ แต่สุดหล่อกลับให้เหตุผลว่า

“ผมว่าเขามาทางนี้แหละ เพราะเป็นทางเดียวที่คนไม่เห็น”

ฟังดูแปลกๆ แต่ก็มีเหตุผลเหมือนกัน ยายชี้อันเอามือมาดึงแขนเสื้อผมไว้ เดินตามมาแบบโซซัดโซเซ ปากบ่นพึมพำว่า “รอเราด้วยนะ รอเราด้วย” ตลอดเวลา จนหลายครั้งสุดหล่อหันมาบอกว่า “เธอไม่น่ามาด้วยเลย” ยายชี้อันหยุดพูดแต่ก็ยังดึงแขนเสื้อผมไว้แน่น

สุดหล่อบอกให้เราเดินให้อยูริมรั้วให้มากที่สุดเพราะอาจมีหมาเฝ้าสวนได้ยินเสียงของเราก็ได้ การคาดเดาของเขาเป็นจริงพอเราเดินไปได้สักสามร้อยเมตร และยายชี้อันก็ลากให้ผมช้าลงทุกที เราก็ได้ยินเสียงหมาเห่า นานี่นั้นเองสุดหล่อหันมากระซิบว่า “วิ่งเร็ว” ผมโกยแน่นับตามสุดหล่อไป ข้างหลังผมมีเสียงร้องวู้วๆ ผมคิดว่าคราวนี้ยายชี้อันตายแน่ๆ ก็เลยผ่นฝีเท้าลงเล็กน้อยเพื่อรอเธอ ตอนนั้นแหละครับ ที่บรรดาหมาๆ มันวิ่งมาถึงพอดี เสียงสุดหล่อหันมาร้องว่า

“เร็ว..ๆ..”

“ฮังๆ ไฮ้งๆ ฮึมๆ แฮ่ๆ”

พลันนั้น ผมก็รู้สึกเจ็บแปลบที่น่อง จนต้องเผลอร้อง “โอ้ย..” ออกมาสุดเสียง(โดยไม่ได้ตั้งใจ) และก็เห็นกับตาเลยว่า ยายชี้อันวิ่งนำหน้าผมไปแล้ว ตัวปลิวไปพร้อมกับสุดหล่อที่ไม่ค่อยจะถูกกันนั้นแหละ ผมกวาดตามสุดชีวิต

“ฮืมๆ แฮ่ๆ ฮ่งๆ ฮ่ำๆ”

ผมรู้สึกว่เสียงเหล่านั้นมันก้องกระหึ่มอยู่ในท้องจนอลวน บั่นป่วนไปหมด ทันใดนั้น มีมือของใครสองคนลากผมจขึ้นไปอยู่บนอะไรสักอย่างที่สูงจากพื้นดิน เพราะหลังจากนั้นเราก็ได้ยินเสียงหมาส่งเสียงฮืมฮ่ำอยู่ข้างล่าง

ผมหันไปจับน้องที่เจ็บและหันไปมองรอบๆ ที่ที่เราละให้จัน ขึ้นมาอยู่ดูเป็นเงาๆ มันเป็นเหมือนบ้านหลังเล็กๆ ของเรานี่เอง แบบเถียงนาของปู่แน่แหละ แต่คราวนี้อยู่ในสวนก็น่าจะเรียกอะไรละ ปู่ เถียงสวน ได้ไหม หรือไม่ก็คงจะเรียกว่า “เพิง” นั่นแหละครับ

ยายชี้อันนั่งหอบ หายใจเสียงดังอยู่ข้างๆ ผม ลักพักหนึ่งเธอก็ทำตัวงอๆ ทำท่าขยักขย่อน เจ็บแผลหมากัดก็เจ็บแต่ผมก็ยังถามเธอว่า

“เธอเป็นอะไรนะ”

ยายชี้อันหันมาบอกผมเบาๆ ด้วยน้ำเสียงเบาหวิกว่า
ทุกครั้งว่า “ไม่รู้..”

สุดท้ายได้ยินเข้าพอดี ผมได้ยินเขาร้อง “เธอถูกหมากัดรี...”

“เป-ล-่า” เสียงยายชี้อันตอบ แต่ฟังดูขาดๆ วินๆ

“จะเป็นลมหรือเปล่า” สุดท้ายถามอีก

“ไม่-รู้-” เสียงยายชี้อันขาดๆ แหว่งๆ เหมือนเดิมตามด้วยเสียงอีกๆ อักๆ แต่ผมกำลังเจ็บแผลจึงไม่ได้ถามต่อ สุดท้ายยื่นหน้ามาถามผม “คุณโดนหมากัดหรือเปล่า”

ผมพยักหน้า

“เจ็บมัย” เขาถามผมอีก

ผมพยักหน้า แผลที่ถูกกัดปบวบตุบๆ เหมือนมีอะไรแน่นๆ มาอุดอยู่ อยากจะร้องครางออกไป แต่ก็รู้สึกไม่ดี แถมยายชี้อ่อนก็ยังอีกๆ อีกๆ สลับกับเสียงหมาร้อง “ฮ่งๆ โฮ้งๆ” ที่ดังกันอยู่รอบๆ เกียงนา เอ๊ย เกียงสวน นี่แหละครับปู่ ผมถึงได้บอกว่ามันเป็นคืนแห่งความสับสนอลหม่านจริงๆ

เราสามคนนั่งกระจิ่งห้อยกันอยู่บนเพิงผ้าสวน พระจันทร์ส่องแสงลอดใบไม้ลงไปที่ดิน เห็นเป็นช่องๆ รูๆ พอลมพัดใบลำไยสายทึบหนึ่ง เกาช่องๆ รูๆ ก็ส่ายไปมาทีหนึ่ง มองให้เพลินก็ได้ครับ หรือจะมองให้กลัวก็ได้ ตอนนี้แหละครับที่เราสามคนไม่มีอะไรทำ นอกจากรอให้เช้า ผมก็เลยเริ่มต้นขึ้นก่อน

“นายนะ...เอ๊ย..คุณนะ...ไม่เชื่อใช่ไหมล่ะว่า ต้อยเขาไม่ได้ขโมยกระเป๋าสตางค์ยายชี้อ่อน เอ๊ย คุณวิษชุดาไป” พุดจบ ผมรู้สึกเจ็บแปลขื่นมากเลยต้องตามด้วย “อู๋ๆ ชี้ดๆ”

“ใช่” เขาตอบผมง่ายๆ ราวกับคนไม่คิดอะไร “จะให้ผมทำอย่างไรละ ในเมื่อต้อยของคุณประวัติไม่ดี มันก็เหมือนคนเคยเป็นขโมย มันก็ต้องขโมยวันยังค่ำ”

“ทุเรศ” ผมได้ยินเสียงยายชี้อ่อนร้องขึ้น แล้วก็ตามด้วยเสียงอีกๆ อีกๆ อีก

สุดหล่อหันไปทางยายชี้อ่อนแล้วว่า “เธอนะ ก็แค่ผู้หญิงปากไม่ดี”

“ทุเรศ” ยายชี้อ่อนพุดซ้ำอีกครั้ง แล้วก็ตามด้วยเสียง “เฮ้อๆ” ออกมาดังลั่น

ผมเอื้อมมือไปสะกิดขาเธอทำนองให้หยุดทำเสียงแบบนั้น แต่เธอลบลิ้นตามมาอีกครั้งหนึ่งว่า “เฮ้อ เฮ้อ” ผมก็เลยหยุดเงิบ

ยายชื้ออันเงิบเสียงไปแล้ว แต่ผมยังพูดกับสุดหล่อต่อ “คุณไม่คิดหรือว่าต๋อยเขายากเป็นคนดี”

สุดหล่อนิ่งไปนิดหนึ่งแล้วก็ตอบว่า “คิดสิ...แต่ผมกลัวเขาจะทำได้”

“นาย..คุณก็เลยคิดว่าเขาเป็นขโมย”

“ใช่”

“แล้วคุณออกมาตามหาเขาทำไม” ผมถามด้วยความสงสัย

“อ้าว..คนหลงปากกับขโมยมันคนละส่วนกันนี่..ผมเป็นประธาน ผมมีหน้าที่ดูแลคนอื่น ๆ ผมก็ต้องดูแล”

“สมมุติเราเจอเขา...พอคุณบอกว่าเขาเป็นขโมย แล้วเขาไม่ยอมกลับไปกับคุณ แล้วคุณจะทำยังไง”

“ผมก็จะทำให้เขากลับไปกับผมละ เพราะผมเป็นประธาน”

เป็นคำตอบที่ทำให้ผมงงจนแทบจะลืมร้องอู ๆ ซีด ๆ ไปเลย สุดหล่อเขาเข้าใจว่าการเป็นประธานของเขานี้คือการเป็นตำรวจ หรืออย่างไร

“ผมมีอำนาจ..” เขาพูดซ้ำอีก “พอผมบอกเสมอ คนเราถ้ามีอำนาจรองรับ เราก็จะสามารถทำอะไรก็ได้”

สุดหล่อพูดคล้าย ๆ คนที่เป็นผู้ใหญ่เลยครับ ผมได้แต่มองเขาตะลึงอยู่อย่างนั้น ผมว่าเขาคงได้ยินคำพูดอะไรต่าง ๆ ที่ดูเกินตัวนี้มาจากพ่อของเขาแน่เลย

“เฮ้อ” เสียงของยายชี้อ้อนดังขึ้นอีก เธอคงทนฟังเรื่องความมีอำนาจจากสุดหล่อไม่ไหว จากนั้นก็ตามด้วยเสียง “เฮ้อๆ” อยู่ในลำคออีก ผมเอื้อมมือจะไปสะกิดให้เธอหยุดทำเสียง ทันใดนั้นเธอก็ร้อง “โอ้กก..” ออกมาดังลั่น แล้วผมก็เห็นน้ำขาวๆ กระทบแสงจันทร์แวบๆ พุ่งไปทางสุดหล่อ กลิ่นเหม็นที่ลอยมาบอกให้ผมรู้ว่า เสียงทั้งหมดที่ยายชี้อ้อนพยายามทำอยู่นั้นคือเสียงของการอ้วก ยายชี้อ้อนอ้วกใส่สุดหล่อ

“เฮ้ย..” สุดหล่อร้องเสียงดังลั่น เอียงตัวหลบจนเกือบจะตกไปจากเพิง

หมาที่ฮึมๆ ฮ่ำๆ อยู่รอบๆ ได้ยินเสียงของเราก็ก๊วยเห่ากรรโชกขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ตามด้วยเสียงของผมที่สุขสบายกว่าใครว่า “อ้าว”

ไม่อยากบอกเลยว่า บนเพิงน้อยๆ นั้นไกลาหลอลหม่านแค่ไหน ยายชี้อ้อนอ้วกเสร็จแล้วก็นั่งร้องไห้อยู่เงียบๆ ผมเอื้อมมือลูบหลังยายชี้อ้อนแบบที่ยาเคยทำให้ผม (เวลาผมไม่สบายแล้วอ้วกใส่ปู) ทั้งที่ผมก็ยังปวดแผลหนักัดจนบอกไม่ถูก ส่วนสุดหล่อก็สาละวนอยู่กับการถอดเสื้อแจ็กเก็ตออก แต่ยังเหลือผ้าพันคอแล้วก็ล้วงผ้าเช็ดหน้าออกมาเช็ดอ้วก ผมแปลกใจมากกว่าทำไมเขาเตรียมพร้อมขนาดนี้ ขนาดผ้าเช็ดหน้าก็ยังมีอีก เฮ้อ..เขาเช็ดอ้วกเงียบๆ ไม่บ่นไม่ว่ายายชี้อ้อนแม้แต่คำเดียว ทั้งๆ ที่ อย่าให้ผมพูดเลย อ้วกนะปู น่าดูเสียทีไหน ผมเริ่มชอบเขาอยู่หน่อยๆ แล้วลืพอยายชี้อ้อนบอกเสียงอ่อยๆ ว่า

“ขอโทษนะ”

เขาก็ตอบว่า “ไม่เป็นไรๆ เธอไม่สบายนี่”

ยายชี้อ่อนก็เลยยิ่งร้องไห้กระซิกๆ แถมตัวเธอก็เกิดสั่นขึ้นมาอีก พอสุดหล่อเห็นก็เลยเออแจ็กเก็ตที่เช็ดอ้วกแล้ว (แต่ผมว่ามันต้องยังคงเหม็นอยู่) ใส่ให้ยายชี้อ่อน “เธอหนาว..” เขาว่าผมมองดูความใสใจของสุดหล่อแล้วก็รู้สึกได้ว่า เขาทำด้วยจริงใจ นับได้ว่าเป็นสิ่งดีที่ผมค้นพบในตัวของเขาในยามคับขัน

เรานั่งกันนิ่งอยู่ในอากาศเย็นสงบ มีกลิ่นเหม็นอ้วกน้อยๆ และมีเสียงหมาเห่าเป็นจังหวะร่าวกกับว่ามันสลับกันเห่า เฮาะๆ เหาะๆ ฮั่งๆ

ทันใดนั้น หมาที่เห่าเราอยู่เกรียวกราวนั้นก็หยุดเจี๊ยบ และหันไปร้องจ๊ัดๆ จ๊าดๆ กันเป็นการใหญ่ เราสามคนหันไปทางเดียวกัน ผมนอนราบลงกับพื้นทันที โดยกดหัวยายชี้อ่อนลงมาด้วย ส่วนสุดหล่อเขาก็ทำโดยอัตโนมัติเช่นกัน

ร่างของใครคนหนึ่งเดินมาเห็นเป็นเงาๆ ในร่มไม้ได้แสงจันทร์ ผมนึกเห็นภาพตัวเองถูกครูสมจริงฟาดด้วยไม้เรียวกลางห้องโถง และนึกเห็นภาพปูน้ำตาไหลด้วยความผิดหวังในตัวหลานชายคนเดียวที่มี

ไม่อยากจะมองเลยครับปู่ว่าใครเดินมา

๗ ในแสงจันทร์

ปู่ครับ

ถ้าปู่อยู่กับผมด้วยปู่ก็คงไม่เชื่อสายตาเหมือนกับผม คนที่เดินมาเป็นต้อยครับ ต้อย เดชะที่ใครต่อใครตามหากันนั่นแหละแรกที่เดียวยายชี้อ่อนกระซิบผมพร้อมกับทำเสียงอีกอีกไปด้วยว่า “ผี..เออะ..ผี..หรือ..เออะ ผี รีเปล่า”

ผมจับมือเธอไว้แล้วบอกว่า “ไม่ใช่หรอก”

แล้วผมก็รีบพูดต่อว่า “เธออย่าอ้วกอีกนะ..” ยายชี้อันเงียบไป ผมรีบถาม “เธอจะอ้วกหรือเปล่า”

“เปล่า” ยายชี้อันตอบโดยเร็ว ไม่อีกอีก ผมค่อยโล่งใจหน่อย ต้อยเดินเข้ามาใกล้ มีเสียงคุหมาว่า “ไปๆ แยกกลับบ้านไป” เสียงสุดหล่อร้อง “เดชา..” พร้อมกับที่ผมร้อง “ต้อย” ตามด้วย ยายชี้อัน “ต้อย”

ต้อยยิ้มยิงฟันขาว เขายังสะพายเป้อยู่บนหลัง ปีนขึ้นมา นั่งบนเพิงกับเรา แล้วหันมาถามผมว่า

“มาทำไมกันนี้ ดึกๆ ตื่นๆ”

ผมยังไม่ทันตอบ ยายชี้อันเพิ่งจะเริ่มร้อง “เฮ้อๆ” ครั้งใหม่ ผมรีบขยับหนี สุดหล่อก็พลอยขยับไปด้วย แล้วก็หันมาตอบ ต้อยเต็มเสียงชัดเจนว่า “มาตามหาคุณนั่นแหละ...คุณครูไปตามคุณที่ทำรถแล้วไม่เจอ ผมก็เลยเดาเอาว่าคุณต้องมาทางนี้”

“ผมไม่ได้ไปที่ทำรถหรอก..ผมเดินมาทางนี้แหละ ผมไม่อยากจะไปเป็นเด็กเร่ร่อนอีก ผมอยากอยู่ในสวน ผมก็เลยหนีมาทางนี้” ต้อยตอบกลับ

“เห็นมั๊ย” เสียงสุดหล่อชัดขึ้นอย่างยินดี เขาคงภูมิใจที่เขาเดาถูก

ผมไม่อยากจะพูดอะไร นอกจากร้องครางเล็กเล็กน้อย “อูยๆ ชืดๆ” แล้วตามด้วยเสียง “เฮ้อๆ” ครั้งใหม่ของยายชี้อัน

“กลางเป็นอะไร” ต้อยถาม

ผมไม่อยากจะตอบเพราะอาย แต่สุดหล่อช่วยตอบให้เป็นการตอกย้ำว่าผมแยะแค่ไหน “วิ่งช้า ถูกหมากัด”

ผมหนึ่ง แต่ยายซื้ออันรีบสวนทันทีโดยไม่มีเสียงเฮ่อ ๆ ประกอบ

“เขาช่วยเรา เขากันหมาให้เรา เราเลยไม่ถูกหมากัด” พอพูดจบเธอก็เฮ่อ ๆ ต่อ

ปุ๊รับ นั่นเป็นประโยคที่ผมชอบซึ่งใจที่สุด เพราะการที่ผมผ่นผีเท้าลงด้วยความเป็นห่วงนั้น ผมทำของผมเอง ผมรู้ของผมเอง เมื่อยายซื้ออันยังรู้ด้วยนี้ ผมก็ภูมิใจเสียยิ่งกว่าสุดหล่อภูมิใจที่ตัวเองเดาทางด้อยถูกเสียอีก

“ไม่เป็นไรหรอก..มานี่..ขอดูหน่อย”

ผมพลิกขาที่ถูกหมากัดให้ต้อยดู เขาถอดรองเท้าแตะที่ใส่อยู่ออกแล้วตึงไปที่แผลผมดังปั๊บ ทำให้ผมร้อง “โอ้ย..” ออกมาอีกครั้งด้วยความตกใจ เสียงยายซื้ออันร้อง “แ้ง” ดังลั่น ตามด้วยเสียงของสุดหล่อ ผู้พิทักษ์

“นายทำอย่างนี้ทำไม”

“ตบให้เลือดมันไหล..ผมเห็นพวกพี่ ๆ ที่หัวลำโพงเขาทำกัน”

“ทำไมต้องให้ไหล” ผมถามงง ๆ แต่ก็รู้สึกได้ถึงความผ่อนคลายที่เกิดขึ้น ความรู้สึกเจ็บ ๆ แสบ ๆ ที่ผมบอกหายไป กลายเป็นความเจ็บอีกแบบหนึ่ง และเลือดก็ไหลออกมาตามรอยเขี้ยวสองเขี้ยว เมื่อต้องกับแสงจันทร์ดูคล้ายว่าผมมีเลือดสีดำ เสียงยายซื้ออันร้องต่อ

“ยี้ ๆ” แล้วก็ตามด้วยเสียง “เฮ่อ ๆ ๆ”

ตอนนั้นเองที่สุดหล่อทำอะไรให้ผมแปลกใจอีกครั้ง เขาดึงผ้าพันคอของเขาออกมา ผ้าพันคอที่ผมเดาเอาไว้ว่าเป็นตอนกลางวัน

ก็คงจะเห็นยี่ห้อที่ติดไว้ด้านนอกอีกตามเคย แล้วเขาเอาผ้าพันคือนั้นมาพันแผลให้ผม รวากับว่าเราไม่เคยขัดแย้งอะไรกันเลย

“พันไว้ซะ...เลือดจะได้ไม่ไหลมาก”

ต้อยเป็นคนพันแผลให้ผม ไม่มีเลือดอะไรไหลออกมามากหรอกครับ แต่มันทำให้ผมรู้สึกอบอุ่นใจที่มีคนดูแล ผมมองสุดหล่อย่างแปลกใจ เขามีอะไรที่ดีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน

“นอนดีกว่า” สุดหล่อว่า “เดี๋ยวเข้ามิดเราค่อยกลับไปบ้านฟ้าใส..ให้หมามันกลับบ้านไปก่อน”

พอเขาพูดจบ ยายชี้อ่อนก็สวนขึ้นทันทีว่า “ต้อยๆ เฮ้อ..ๆ ทำไมหมามันไม่กัดเธอล่ะ”

เสียงต้อยหัวเราะ “พี่ๆ ที่หัวลำโพงเขาสอน..ผมมีคาถากันหมา”

“ไม่เชื่อ”

สุดหล่อสวนทันควัน

“เฮ้อ ท่องยังงี้ล่ะ คาถากันหมาเนะ..เฮ้อๆๆ”

ต้อยหัวเราะ “ฉันสวดคาถาระลึกถึงคุณพระพุทธเจ้า ถ้าสวดด้วยความเลื่อมใสจะช่วยป้องกันภัยได้ บทสวดที่ว่า นะโมตัสสะ ระคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ งี้ล่ะ”

“บ้า” เสียงยายชี้อ่อนร้อง “เฮ้อๆๆ”

ผมขยับหนีเธออีกนิดหนึ่ง บอกปูได้อย่างไม่อายเลยครับ ว่าผมกลัวยายชี้อ่อนอ้วกใส่มากกว่ากลัวหมาเสียอีก

เป็นคืนที่น่ากลัวเหมือนกันนะครับปู ไปไม่ไหวไปตามลม บางทีก็ได้ยินเสียงกราวใหญ่ พอประกอบเข้ากับเสียงของยายชี้อ่อน

ดังเฮ่อๆ เบาๆ ด้วยแล้ว ผมว่ามันเหมือนกับคืนที่ผมกลัวผี เพราะปูกกลับมาไม่ถึงบ้านสักทีนั่นแหละ

แต่เราไม่ต้องผจญภัยตลอดคืนหรอกครับ กลับไปลักพักหนึ่ง เราก็สะดุ้งตื่นขึ้นเพราะเสียงหมาเห่าที่ใกล้เข้ามา พร้อมกับเสียงเดินสวบๆ ต้อยเขาไวกว่าเพื่อน ผงกหัวขึ้นแล้วร้องเตือนพวกเรว่า “ระวัง”

ผมเงยหน้าขึ้นมอง ถ้าอยู่คนเดียว เสียงดังอย่างนั้น ผมก็คงนึกว่าผีมาเป็นฝูงแน่นอน แต่การอยู่ด้วยกันสามคนทำให้เราลวนน้อยลง เรนอนคว่ำอยู่กับพื้นเพ่งทั้งสี่คน หัวตั้งขึ้นมองดูเงาผู้ใหญ่วะคุ่มๆ ที่เห็น

“ครูหนูดีหรือเปล่า เฮ่อๆ” ยายชี้อ่อนถามอย่างมีความหวัง “ไม่ใช่หรอก..” ผมตอบทันที เพราะมองดูแล้ว ไม่มีผู้หญิงสักคน

“โอ้ย..เรากัวนะ เฮ่อๆ เรากัวเธอ เฮ่อๆ” ยายชี้อ่อน ลิ้นพันกัน พุดผิดพุดถูก

“ไม่ต้องกลัว” เสียงสุดหล่อว่า เขายังรักษามาตผู้นำไว้ได้ตามเดิม “เราเป็นเด็ก เราไม่ได้ทำอะไรผิด”

ประโยคหลังนี้ผมว่ามันแปลกๆ ถ้าเป็นปู่อยู่ด้วย ปู่ก็คงดูออกมาแล้วว่า “ผิด...นี่แหละเขาเรียกว่าผิด...อย่างน้อยก็หนีออกจากบ้าน”

“ใครนะ..” เสียงผู้ใหญ่ถาม ตามด้วยเสียงหมาโห่ๆ แอ่ๆ ตามเดิม

แล้วไฟฉายก็ฉายกราดเข้ามายังเราทั้งสามคน

“ใครนะ...”

ไฟฉายส่องสว่างอยู่กับตัวเราอยู่อย่างนั้น คล้ายกับที่เรา
อยู่บนเวทีการแสดง แบบที่ปู่เคยพาผมไปดูครั้งหนึ่งในงานอะไรนะ
ปู่ งานร้องเพลงใหญ่ๆ นะ

“แง้ๆๆ เฮ้อๆๆ” เสียงของยายชี้อ้อนดังนำขานรับออกไป
เป็นคนแรก ผมนึกในใจว่า คราวนี้จะเจ้าผู้ร้ายจะได้รู้เสียที่ว่ากระสุน
อ้วนนะ همینขนาดไหน

“บ้า...” ผมได้ยินเสียงสุดหล่อพูดหยาบ “ผู้หญิงนี่บ้า”

“แง้ๆๆ ช่วยหนูด้วย..เฮ้อๆๆ” ยายชี้อ้อนยังใช้เสียงร้องให้
เป็นสืออยู่เหมือนเดิม

“อ้าว..เด็ก” เสียงผู้ใหญ่ว่า แล้วทุกอย่างก็เปลี่ยนไปใน
เวลาอันสั้น ยายชี้อ้อนถูกแบกขึ้นบ่า เราสามคนเดินตามกลับออกไป
ทางเดิม หมาถูกไล่กลับบ้านไปเกือบหมด เหลือบางตัวยังไม่ไวใจ
วิ่งตามมาห่างๆ ผู้ใหญ่สองคนนั้นก็คือ เจ้าของสวนที่เป็นเจ้าของ
หมาด้วยนั่นเอง เขาเห็นหน้าเราสี่คน เขาก็รู้ทันทีว่าเป็นพวกบ้าน
ฟ้าใส

“มาทำอะไรกันค่าๆ มีดๆ ในสวน รู้มั๊ยว่าครูเขาเป็นห่วง
แทบตาย”

ใครคนหนึ่งในสองคนนั้นส่งเสียง “วู้ๆ” ขณะเดินนำพวก
เราออกไป ชั่วแวบเดียวเราก็เห็นครูสมจริงกับครูหนูดีวิ่งมาแต่ไกล
เงาของครูมืดๆ ดำๆ ยามวิ่งผ่านแสงจันทร์ เห็นแวบๆ เป็นครั้งแรก
ที่ผมรู้สึกว่างามมืดไม่น่ากลัวเลย เพราะคนที่วิ่งอยู่นั้นคือคนที่
เราสี่คนรักที่สุด

“หนูอยู่นี้..ๆ แง้ๆ แง้ๆ” เสียงยายชี้อันดังก้องไปทั่วสวน
 ครุสมจริงมาถึงก่อน ครุรับยายชี้อันไปอุ้มแทน กอดยายชี้อันไว้
 เหมือนพ่ออุ้มลูกสาว พอครุหนีมาถึงเธอก็เอาแต่ร้องว่า “เจอ
 แล้วๆ” เสียงของครุสั้นๆ เครือๆ เหมือนคนร้องไห้ แล้วตรงเข้ามา
 จับมือผมกับต้อยซึ่งตัวเล็กกว่าสุดหล่อเอาไว้แน่น

“ทำไมทำกันแบบนี้..ๆ”

ผมหนวณะครับ ปู่ แต่มือผมอุ่นเพราะอยู่ในมือของครุ
 หนูดี ผมเดินตามครุไปเหมือนตอนเล็กๆ ที่ผมไปตลาดกับย่า แล้ว
 จู่ๆ ย่าก็หายไป ผมยืนมองคนที่ตัวเหมือนยักษ์เดินผ่านผมไปมา
 ไม่มีใครเหมือนย่าเลยสักคน ผมเริ่มเบะปากจะร้องไห้แล้ว ตอนที่
 กลิ่นเสื้อหอมพิมเสนของย่าลอยเข้ามาใกล้ แล้วก็มีเสียงดูของย่า

“ไปไหนมา..หลงแล้วซีเรา”

แล้วย่าก็จับมือผมเอาไว้แน่น เหมือนกลัวผมจะหนีหายไป
 อีกครั้ง

มือของย่ากับมือของครุหนูดีตอนนี้เหมือนกันเปี้ยวเลยครับ

๘ ชำระโทษ

ปู่ครับ

พอเห็นบ้านฟ้าไผ่เท่านั้นแหละครับ ผมก็อยากจะกลับไป
ในนาที่นั่น แต่ครูหนูดีไม่ปล่อยมือผม ครูพาผมมาส่งจนถึงห้อง
เจ้าปู่ก็ยังนอนหลับอยู่ ดันทางไม่รู้เรื่องว่าเกิดอะไรขึ้น ในขณะที่ผม
ค่อยๆ คลานเข้าไปล้มตัวลงนอนบนที่นอนแล้วก็หลับไป แต่ก่อน
หลับผมยังได้ยินเสียงครูหนูดีคาดโทษ

“พรุ่งนี้เข้าค่ายชำระความ”

ฟังแล้วก็เหมือนเสียงย่าบอกผมเวลาอุ้มผมมานอนที่
ที่นอน แล้วคาดโทษผมว่า

“พรุ่งนี้รู้เรื่อง ไ้หนู”

วันรุ่งขึ้น ผมตื่นเพราะเสียงคนเดินไปเดินมา พอลืมตาขึ้น
ก็เห็นสุดหลังกำลังยืนมองอยู่ “ตื่นได้แล้ว” เขาบอกผม หน้าตา
ท่าทางเขาเหมือนทุกวันที่เห็น ยังดูหล่อ ยังดูดี มีสิ่งเดียวที่เปลี่ยนไป
คือ ныัยน์ตาของเขาที่มีประกายรับรู้ว่ามีตัวตนอยู่

ครูสมจริงกับครูหนูดีเรียกเราสี่คนเข้าไปในห้องแต่เข้า
ยายชี้อ้นหยุดทำเสียง “เฮ้อๆ” แล้ว แม่น้าจะยังดูเหนื่อยๆ
อยู่บ้าง “เมื่อคืนหนูอ้วกหรือคะ เห็นบดินทร์บอก”

ยายชี้อ้นให้คำตอบแบบเดิม “ไม่รู้ค่ะ”

ครูหนูดีทำหน้าอ่อนใจแล้วว่า “หนูไม่รู้หรือคะว่าหนูอ้วกนะ”

ยายชี้อ้นก็ยังตอบว่า “ไม่รู้ค่ะ..”

“เคยเป็นมาก่อนมั๊ยคะ..”

ยายชี้อ้นพยักหน้า แต่คำตอบกลับตามมาว่า “จำไม่ได้ค่ะ”

“ถามจริงๆ เอะ..หนูรู้อะไรบ้างคะที่เป็นเรื่องของหนูนะ”

น้ำเสียงของครูกิ่งขำกิ่งเคือง ยายชี้อ้นทำตาปริบๆ ไม่ตอบ
ว่าอะไร

ส่วนผม ครูหนูดีดูแผลที่ถูกหมากัดแล้วบ่นอุบิบว่าทำไม
ไม่บอกตั้งแต่ตอนกลางคืน ผมก็นึกตอบอยู่ในใจว่าจะบอกได้
อย่างไรเล่า ในเมื่อผมวงจณลิมตาไม่ขึ้น

“เดี๋ยวสายๆ ครูจะพาเข้าเมืองไปฉีดยากันบาดทะยักกับ
ฉีดวัคซีนกันหามบ้านะจ๊ะ”

“หมาไม่บ้าหรอครับ..ครู” ผมรีบบอก “หมามันดูนะ ครับ”

“จ๊ะ..” ครูหนูดีทำหน้ายิ้มๆ เมื่อเห็นอาการกลัวเข็มฉีดยา ของผม “ครูก็ว่าอย่างนั้น แต่เดี๋ยวนี้ถ้าถูกหมากัด หมาบ้าหรือ ไม่บ้าก็ต้องฉีดยาคืนกันหมาบ้าจะ...เผื่อมันบ้าแต่ไม่แสดงอาการ”

ผมได้ยินเข้าก็กลัวจนหัวหด เด็กคนไหนบ้างครับไม่กลัว การฉีดยา อีัยย..

พอพูดเรื่องสุขภาพเสร็จ ครูก็ให้เราทั้งสองอธิบายเหตุผลที่ ออกจากบ้านฟ้าใสไปในตอนกลางวัน โดยเริ่มจากตัวย เพราะเขา ออกไปเป็นคนแรก เขาอธิบายว่า

“ผมรู้สึกแยครับ ผมไม่ได้ขโมยกระเป๋าสตางค์ยายชี้อ้น เอ๊ย คุณวิซซุดา แต่ผมเป็นเด็กเร่ร่อน ผมเคยเป็นหัวขโมยมาก่อน ใครๆ ก็ต้องคิดว่าเป็นผม ผมก็เลยคิดว่า ผมจะออกเร่ร่อนอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ผมจะเร่ร่อนไปในป่าเขาครับ...ผมก็เลยออกเดินไปทาง อุทยานแห่งชาติ ไปลักผักหนึ่ง ผมรู้สึกแย่ มันเหงาครับ ผมคิดถึง เพื่อนก็เลยเดินกลับมา...”

“หาเรื่องให้เสียกตตาย” ครูหนูดีบ่น ครูสมจริงชี้มาที่ยาย ชี้อ้นเป็นคนที่สอง ยายชี้อ้นอธิบายว่า

“ก็หนูตื่นขึ้นมาเข้าห้องน้ำ เห็นสกุ..เอ๊ย..บดินทร์ เขากำลัง ย่องลงบันได หนูก็เลยย่องตาม เขาไปซ่อนอยู่ใต้บันได หนูก็ไม่รู้ หรอกว่าเขาไปซ่อนทำไม แต่หนูไม่ชอบเขา ก็เลยคิดว่าเขาอาจจะ คิดทำอะไรที่ไม่ดี..หนูก็เลยไปแอบอยู่ตรงซอก คอยดูว่าเขาจะทำ อะไร พอตีคุณครูกลับมาพูดกันเรื่องตามหาตัวยไม่เจอ หนูก็ยัง

รู้สึกไม่ดี พอมองไปอีกทีก็เห็นคนนั้นกับกลาง เขากำลังยืนอยู่ตรงหน้าประตู ทำท่าเหมือนจะออกไปข้างนอก หนูก็เลยตามเขาไปด้วย”

“เขาไปไหนกันก็ไม่วินี้ละ..” ครูสมจริงถาม

“ไม่รู้ค่ะ”

“เฮ้อ...” ครูสมจริงส่ายหน้า

“แล้วหนูไม่รู้หรือจะว่าหนูไม่ค่อยสบาย.ร่างกายไม่แข็งแรงเหมือนคนอื่นเขาละ” ครูหนูดีถาม

“ไม่รู้หรอกค่ะ”

“เฮ้อ...” คราวนี้เป็นเสียงของครูหนูดี

ครูสมจริงหันมาทางผม แล้วถามว่า “ว่าไงหรอละ นาย ครึ่งๆ กลางๆ ..”

ผมหันไปมองหน้าครู แปลกใจที่ครูเรียกผมเหมือนที่ย่าเคยเรียก ครูสมจริงคงเป็นคนแบบที่ปู่บอกว่า มีอารมณ์ทางภาษานั้นแหละครับ พอผมหันไปมอง ครูก็เลยเรียกชื่อจริงซ้ำ

“มัชฌิม...เราออกไปทำไม”

ผมก็เล่าอย่างที่ผมเล่าให้ปู่ฟังนั่นแหละครับ ผมลงบันไดมาก็เพราะเป็นห่วงด้อย พอได้ยินเสียงครูพูดกันว่าหาด้อยไม่เจอ ผมก็ตั้งใจจะกลับไปนอน แต่กลับเจอบดินทร์กำลังจะออกไปข้างนอก เขาบอกว่าด้อยอาจหลงป่า ผมก็ไม่อยากไปเท่าไรหรอกครับ แต่เพราะประโยคสำคัญนี้แหละครับที่ทำให้ผมออกไปด้วย “คุณกลัววีไม่เป็นไรผมไปคนเดียวก็ได้”

“ก็ผมไม่ได้กลัวนี่ครับ..ผมก็ต้องออกไปสิ”

“เออดี..” ครูสมจริงทำเสียงหัวเราะ “ไปไหนไปกัน เลือดสุพรรณเอ๊ย” ผมมองหน้าครูยิ้มๆ ครูพูดเหมือนปู้เลย แต่สู้ปู้ไม่ได้ เพราะของปู้จะทำเสียงร้องเป็นเพลงด้วย

ท้ายสุดเป็นสุดหล่อ เขายังคงความเป็นผู้นำครบถ้วนและอธิบายได้ชัดเจนว่า

“เพราะผมเป็นประธานครับ อย่างไรก็ตามก็ต้องรับผิดชอบ”

มีโยที่ครูจะถามเขาเรื่องอื่นๆ เขาก็ตอบเพียงแค่นี้ เขาทำท่ายืดอกมากกว่าพวกผมหลายครั้ง และยังบอกครูสมจริงด้วยว่า “มันหน้าที่ของลูกผู้ชายที่เป็นผู้นำใช่ไหมครับ”

ครูสมจริงส่ายหน้าเป็นครั้งที่นับไม่ได้แล้วว่า “เออ...พวกเรานี้เวอร์กันไปคนละแบบ”

ครูสมจริงให้พวกเราทุกคนสัญญาว่าวันเวลาที่เหลืออีกครึ่งเดือนในบ้านฟ้าใส เราจะไม่ทำอย่างนี้อีก แต่เนื่องจากสิ่งที่พวกเราทำเป็นเรื่องนอกเหนือกฎภายในบ้าน ครูสมจริงทำเสียงดังบอกกับเราว่า

“เธอทั้งสี่ต้องถูกทำโทษ เดชากวาดลานบ้าน มัชฌิมทำความสะอาดห้องน้ำชาย วิชชุดาทำความสะอาดห้องน้ำหญิง ส่วนบัณฑิตรับใช้เพื่อนๆ ทุกคนตามที่เขาร้องขอ”

“อะไรนะครับ” สุดหล่อร้องเสียงดัง

ครูสมจริงทวนคำสั่งอีกครั้ง คราวนี้เขาร้องอีกว่า

“นั่นมันงานของคนรับใช้ครับ”

“ใช่แล้ว..นั่นแหละ เราควรจะหัดเป็นคนรับใช้บ้าง”

ผมมองหน้าครูสมจริงเห็นเขายิ้มกว้าง ผมว่าครูนี้ร้ายจังเลยนะครับ ครูคงกำลังจะหัดให้พวกเราทุกคนเรียนรู้อะไรบางอย่าง

คืนนั้น พวกเราทั้งสี่คนต้องแจ้เรื่องที่เกิดขึ้นให้ที่ประชุมทราบ และสรุปย่อประกาศลาออกจากการเป็นประธาน ข้อหลังนี้เราทุกคนไม่เคยคิดมาก่อน แต่เขาบอกตามแบบประธานอีกแล้วว่า

“ผมรับผิดชอบต่อ..ต่อสิ่งที่ผมทำครับ”

นี่เป็นครั้งแรกที่ผมเห็นว่าสรุปย่อพูดตะกุกตะกัก แต่การตะกุกตะกักครั้งนี้ของผมกลับเห็นว่าดีเลิศเพราะมันเกิดจากการตัดสินใจที่ดีที่สุดของเขา

คนที่ขึ้นเป็นประธานแทนสรุปย่อก็คือบุญส่ง เด็กชายเล็กพริกขี้หนูของผมนั่นแหละครับ เขาพูดเหน่อนิดๆ ตะกุกตะกักหน่อยๆ แต่ผมว่าดี ทำทางใครหลายคนก็ชอบเขา

บุญส่งปิดประชุมด้วยการเปิดโอกาสให้คนที่นำกระเป๋าสตางค์ของวิชชุดาไปมาคืนได้อีกครั้งหนึ่ง ผมมองไปที่ยายชี้อ่อนคราวนี้เห็นเธอทำหน้าเหมือนจะร้องไห้อีกแล้ว ผมว่ายากจริงๆ นะครับปู่ที่จะทำให้เด็กผู้หญิงเล็กชื่้อ่อนนี้ แต่พอผมมองไปที่กัญญาผมก็คิดว่า ผมพูดผิดไปเล็กน้อย ผมควรพูดว่า เด็กผู้หญิงบางคนมากกว่า

๙ ความเปลี่ยนแปลง

ป๋อหิ

ผมต้องตื่นแต่เข้าไปล้างห้องน้ำ ไม่ใช่งานยากเย็นอะไร
หรอกครับ เพราะบ้านฟ้าใสมีห้องน้ำที่สะอาดมากอยู่แล้ว เราก็
เพียงแค่เอาน้ำยาล้างห้องน้ำราดๆ ลงไป แล้วก็เอาแปรงขัดๆ แต่
ที่เรารู้สึกไม่ชอบก็เพราะมันชื่อว่าห้องน้ำห้องส้วมนั้นแหละครับ
มันเลยดูว่าเป็นงานที่ไม่อยากทำเท่าไร ผมขัดห้องน้ำไปก็ร้องเพลงไป
พวกเวอร์สดีการเดินมาขอบคุณผมที่ทำให้พวกเขาไม่ต้องทำงาน

หนัก ผมขัดตื้อไปอีกพักหนึ่งก็มีคนมายืนมองผมที่ประตูอีก คราวนี้พอหันไปปรากฏว่าเป็นยายชี้อ่อนมายืนอยู่ ทำหน้าแบบเดิมแหละครับ หน้าชี้อ่อนๆ

“เป็นอะไรไป”

พอผมพูดจบ เธอก็ร้องไห้โฮๆ ขึ้นมาจนผมตกใจ

“ไม่เอาน่าอย่าร้องไห้” ..ผมเดินไปลอบเธอ ในใจนึกว่าเบื่อเหมือนกันนะ ร้องไห้ไม่เลิกนี่ แต่คราวนี้ยายชี้อ่อนไม่เลิกจริงๆ เธอปิดประตูห้องน้ำ (แปลกๆ นะครับปู่ ผมถูกผู้หญิงปิดประตูขังอยู่ในห้องน้ำชายกับเธอสองคน) แล้วกระซิบกระซาบบอกผมว่า “เรามีเรื่องใหญ่จะบอกเธอ”

“บอกข้างนอกก็ได้” ผมบอกเธอ แล้วทำท่าจะเปิดประตูห้องน้ำออกไป ก็ผมไม่ชอบที่เธอทำลึกลับ

“ไม่ได้” เธอปิดประตูห้องน้ำกลับเข้ามาอีก แล้วบอกผมทั้งยังมีน้ำตาเต็มตาว่า “เราเจอกระเป๋าดังค์แล้วละ”

“ก็ดีสิ..” ผมดีใจด้วย “เจอที่ไหนล่ะ”

“ในกระเป๋ารเอง”

“หา” คราวนี้ผมร้องเสียงดังด้วยความตกใจ

“ใครเอาไปคืนให้เธอละสิ”

ยายชี้อ่อนนิ่ง ไม่ตอบผมว่าอะไร

“ดีแล้วๆ เราไปบอกครูหนูดีกัน”

ผมเปิดประตูห้องน้ำ และจุดมือเธอตั้งใจจะไปบอกครูหนูดีกัน แต่เธอกลับปิดประตูป้งเข้ามาใหม่แล้วบอกว่า “นี่..เธออย่าไปบอกใครนะ..เรา..เรา..” ผมเริ่มสังเกตว่า หน้าตาเธอยามที่บอกผมเรื่อง

ได้กระป๋องตางค์คืนเป็นหน้าของคนที่มีความทุกข์ใจ ไม่ใช่หน้าตา
ของคนที่มีความดีใจ โชคดีที่เธอยังไม่ได้ทำเสียงเฮ่อๆ

“เหลือสตางค์ในกระป๋องบ้างมั๊ย” ผมถาม

เธอผงกหัวรับ

“ก็บาท” ผมถามไปด้วยความเคยชิน

“สามร้อย” เธอตอบทันที

“โอ้โฮ..” ผมร้อง “แสดงว่ามันไม่ได้เอาไปเลย หรือไม่เธอ
ก็เอาสตางค์มาเยอะมาก”

ยายชี้อ่อนทำหน้าชอบกล ก็แบบเธอละครับ ไม่รู้จะหัวเราะ
หรือร้องให้ดี

“ไปบอกครูหนูดีกัน”

ผมเปิดประตูห้องน้ำแล้วดึงมือเธอวิ่งนำไป มีเสียงเธอร้อง
ว่า “เดี๋ยวก่อนๆ” แต่ผมไม่สนใจ เธอคงกลัวว่าจะถูกครูหนูดีดู
อีกรอบหนึ่งละซี แต่ผมถือว่านี่เป็นสัญญาณที่ดีที่จะทำให้บ้านฟ้าใส
ของเราหมดมลทิน คนที่ขโมยก็สำนึกผิดแล้ว แวบหนึ่งผมก็ยัง
นึกว่าถึงจะเป็นต้อยหรือไม่ก็ตาม

เราไปถึงครูหนูดีในลักษณะกระหืดกระหอบ ผมยืนยิ้ม
แต่ยายชี้อ่อนเริ่มทำเสียงเฮ่อๆ อีกครั้ง ทำให้ครูหนูดีรีบลุกขึ้นมา
จับตัวยายชี้อ่อนไปนั่งเก้าอี้ เอามือลูบหลังลูบไหล่แล้วว่า

“ใจเย็นๆ หนูวิซชุดา ใจเย็นๆ”

แถมครูยังหันมาทางผมแล้วว่า “มัชฌิม เธอไปทำอะไรให้
วิซชุดาเขาไม่สบายใจ”

“เปล่า” ผมตอบทันที

พยายายชี้อ่อนหยุดเฮ้อๆ แล้ว ครูจึงถามขึ้น “มีอะไรกันหรือจะ”
ตาของครูจับอยู่ที่ผมเป็นทำนองคาดคั้นให้ผมตอบ ผมก็เลยมองไป
ที่ยายชี้อ่อน ยายชี้อ่อนมองหน้าผมแล้วทำหน้าแบบครึ่งร้องให้
ครึ่งหัวเราะแล้วบอกกับครูหนูดีว่า “หนูเจอกระเป๋าสตางค์แล้วค่ะ”

“โอ..ดีจัง” ครูหนูดีร้อง “เจอที่ไหนจ๊ะ”

“ในห้องหนู” เธอตอบไม่ค่อยตรงกับที่ตอบผมเท่าไร แต่ก็
ยังเป็นสถานที่เดียวกัน

“นี่วันที่สามค่ำมัย ยังอยู่ในกำหนดเวลานะ” ครูหนูดีว่า
“แสดงว่าคนเอาไปเขาสำนึกแล้ว คินนี้เรารายงานในที่ประชุมใหญ่
เลยดีกว่า”

ผมกลับไปขีดห้องน้ำต่อ ยายชี้อ่อนก็คงกลับไปขีดต่อเช่นกัน
แต่แปลกที่หน้าตาเธอก็ยังดูชอบกลๆ อยู่ นั่นเอง คนอะไรไม่รู้ครับ
ปุ๊ ได้กระเป๋าสตางค์คืนแล้วก็ไม่ยกกะตืใจ แถมยังทำท่าจะอ้วก
เสียอีก หรืออาจเป็นเพราะคุณพ่อคุณแม่ยายชี้อ่อนเขาใส่เงินมา
ในกระเป๋ามากกว่านั้นเยอะ ยายชี้อ่อนไม่กล้าบอกเราก็มารู้

พอขีดห้องน้ำเสร็จผมก็ได้เห็นภาพที่ไม่นึกว่าจะได้เห็น
สุดหล่อของผมนะครับ กำลังถูกเพื่อนรักของเขาเอง ปรากฏกับ
ไชยยศให้หยักโต๊ะ คนเดียวนี้นะครับ โดยสองคนนั้นทำเป็นไปยก
เก้าอี้ ผมว่าเขากำลังทำอะไรบางอย่างที่พิลึกๆ อยู่ ผมก็เลยเข้าไป
ช่วยสุดหล่อยก เขามองผมแบบแปลกๆ แต่ก็ยอมให้ผมช่วยแต่
โดยดี ผมต่อว่าสองคนนั้นไปว่า

“ครูเขาให้ใช้คนอื่นได้ แต่ไม่ได้แปลว่า ใช้คนอื่นแบบเอา-
เปรียบอย่างนี้”

สองคนนั้นทำหน้ายิ้มๆ แล้วก็เดินไป ในขณะที่สุดหล่อ บอกกับผมว่า “สิทธิของเขา”

ผมไม่ชอบเลยครับ สิทธิแบบเอาเปรียบคนอื่นนี่ ปู่เคย บอกผมว่า คนเราไม่มี “ใจ” ต่อคนอื่นไม่ได้ เพราะถ้าไม่มี “ใจ” ต่อคนอื่น เราก็ไม่ใช่คน เพราะคนต้องอยู่กับคนอื่น

“ชอบใจนะ” เขาหันมาบอกผม

“ไม่เป็นไร” ผมว่า

เราก็เลยสนิทกันมากขึ้น เราทั้งสองคนยังต้องมีเวรประจำ ของตัวเองเหมือนเดิม บังเอิญมาได้เวรเดียวกันอีกคือสุชนามัย เราก็เลยได้คุยกันมากขึ้น เขาหล่อหน่อยลง เป็นคนธรรมดามากขึ้น จนผมไม่อยากเรียกเขาว่าสุดหล่ออีก เขาเปิดเผยให้ผมฟังว่า พ่อ ของเขาเป็นนักธุรกิจ และแม่เป็นแพทย์ พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้เขา ส่วนใหญ่พ่อจะคุยกับเขาทางอีเมล ส่วนแม่จะคุยกันแบบเร็วๆ ส่วนใหญ่แม่จะเอาหนังสือมาให้เขาอ่านพร้อมกับมีคำแนะนำเป็น ลายลักษณ์อักษรติดมาด้วยเสมอ ส่วนปู่ย่าตายายนั้นเขามีพร้อม แต่อยู่คนละบ้าน แต่พี่น้องท้องเดียวกันนั้น ไม่มีเลย เขาบอกผมว่า

“เพื่อนรักของผมคือโทรศัพท์กับคอมพิวเตอร์”

ผมหัวเราะหะๆ ตอบเขาไปว่า

“ผมไม่มีเพื่อนสองคนนั้นหรอก มีแต่ปู่เป็นเพื่อน”

เขาทำหน้างั้นๆ ผมก็เลยอธิบายว่า ปู่ผมเป็นเพื่อนผมใน ทุกเรื่อง ส่วนย่านั้นเป็นทั้งพ่อทั้งแม่ เพราะย่าดูแลผมทุกอย่างที่ เกี่ยวกับความสะอาดสบาย ตอนนี้อย่าตายไปแล้ว ผมก็เลยมีแต่ เพื่อนเป็นปู่ ปู่เป็นเพื่อนทั้งทางกายและทางใจของผม

“เพื่อนทางใจ” เขาทำหน้า้งๆ ผมก็เลยอธิบายแบบที่ปู่เคยอธิบายให้ผมฟังว่า ผมเป็นเพื่อนทางใจของปุ่นั้นแหละครับ แต่ผมกลับกันเสียว่าปุ่นั้นเป็นเพื่อนทางใจของผม ผมว่า

“เมื่อมีอะไรเราก็คิดถึง ไม่ว่าทุกข์หรือสุข เราอยากให้คนนี้รับรู้” บดินทร์นิ่งไปพักใหญ่ เขาหันมาบอกผมว่า

“ผมไม่มีนะ ผมไม่อยากให้ใครรู้เลย เพราะผมไม่รู้ว่าเขาจะอยากรู้หรือไม่ แม้แต่พ่อแม่ของผม ผมมีอะไรผมก็ไปคุยกับคอมพิวเตอร์ แต่มันก็ไม่เคยตอบผมเลยว่ามันอยากรับรู้อะไรที่เกี่ยวกับผม”

เราสองคนคุยกันแล้วฟังยากมากเลยครับ แต่ผมก็รู้สึกเข้าใจบดินทร์มากขึ้น เขาอยู่กับเครื่องมือที่ให้ความรู้ตัวเอง เขาจึงมี “มด” เยอะ

คืนนั้น ยังไม่ทันเข้าประชุม ยายซื่ออ่อนก็มาตามหาผมอีก พอตีผมนั้งคุยอยู่กับบดินทร์ยังไม่หมดเรื่อง เธอก็มานั่งข้างๆ เหมือนอยากมีอะไรจะบอกผม แต่ติดที่บดินทร์นั่งอยู่ ผมก็เลยหันไปบอกเธอสัก

“เธอมีอะไรหรือเปล่า”

เธอพยักหน้า

ผมบอกเธอว่า “พูดได้เลย...สุด..เอ๊ย..บดินทร์เขาไม่เป็นไรแล้ว”

คำว่าบดินทร์เขาไม่เป็นไรแล้ว ทำให้เธอยอมเปิดปาก คราวนี้เธอเริ่มด้วยการทำตาแดงๆ อีกแล้วว่า

“กระเป๋าสตางค์นะ เราเจอในกระเป๋าดูเส้นทางของเราเอง มันไม่ได้หายไปหรอก”

“อ้าว” ผมกับบดินทร์ร้องพร้อมกัน

“เราลืมไปว่าเรากลัวหาย เราก็เลยเอาไปซ่อนไว้ในชอกเล็ก ๆ พอรีอไปรีอมาเราก็เลยเจอ”

ผมหัวเราะออกมาซ้ำ ๆ แต่ยายชี้ข้อนิ้วมือผมดังเพียะแล้วว่า “อย่าหัวเราะซี”

ผมหยุด พักหนึ่งบดินทร์จึงพูดขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นงานตามแบบที่เขาชอบเป็น “ผมว่า คุณก็บอกว่าเจอกระเป๋าสตางค์แล้วเฉย ๆ ไม่เห็นต้องบอกเลยว่า เป็นเพราะคุณลืมไป การบอกว่าเจอแล้วจะช่วยให้เห็นว่าบ้านเราแก้ปัญหาได้ดี..”

“บอกว่ายายชี้ข้อนิ้ว เอ๊ย..วิชชุดาชี้ลืมแล้วเป็นไงล่ะ ในเมื่อมันเป็นความจริง” ผมสงสัย

“ก็ได้..” บดินทร์ว่า “แต่มันตลก มันจะทำให้เธอดูไม่ดีเวลาประเมินส่วนตัวเธอก็จะลำบาก”

ยายชี้ข้อนิ้วพยักหน้าเห็นด้วย “เราก็อ้างนั่นแหละ”

“แต่เราไม่เห็นด้วย” ผมค้านเสียงดัง

“เอ๊ะ..” ยายชี้ข้อนิ้วร้อง

“ก็เธอโกหก..” ผมว่า

ยายชี้ข้อนิ้วหน้าแดง ท่าทางเธอโกรธผมที่ผมตำหนิเธอ ผมเริ่มไม่สบายใจ บดินทร์พูดต่อ

“ถึงเธอบอกว่าเธอลืมหรือเธอไม่ลืมก็ไม่มีผลอะไร เพราะคำตอบอยู่ที่ว่ากระเป๋าสตางค์ก็ได้คืนแล้ว ไม่มีใครตามหาตัวขโมย ไม่มีใครเสียคะแนนประเมิน”

“แต่มันไม่ถูกนะ..” ผมบ่น “มันคือการโกหก..เพราะไม่พูดความจริง”

“พูดความจริง..” บดินทร์ว่า “เราพูดความจริงแล้วว่าเราเจอกระเป๋าสตางค์...มีตรงไหนโกหกบ้าง”

“เราไม่ชอบเลยนะ...แบบนี้” ผมบ่น “รู้สึกเหมือนมีคนขี้โมยอยู่ในบ้านฟ้าใส”

บดินทร์หันมาดูผม “ขโมยอะไร..ไม่มีใครขโมยอะไรใครหรอก คุณก็รู้ เราไม่พูด เพราะไม่จำเป็น ก็เท่านั้น”

“เอ๊ะ..” ผมไม่ค่อยชอบใจเท่าไร ชักอยากจะเรียกบดินทร์ว่าสุดหล่ออีกครั้ง ยายขี้อ่อนหันไปมองหน้าบดินทร์ด้วยสายตาที่ผมอยากจะบอกว่า ศรัทธาและชื่นชมแบบที่ผมเคยเห็นสายตาของเจ้าปู่กันแหละ

“ตามใจ” ผมไม่สบายใจเลยครับ ปู่ ผมไม่ชอบอะไรแบบนี้ แต่ผมก็บอกกับต้อยครับว่า คงไม่มีใครสงสัยเขาแล้ว เพราะยายขี้อ่อนได้กระเป๋าสตางค์คืนแล้ว

“ใครเอาไปล่ะ..” เขาถามชื่อๆ

แต่เป็นคำถามที่ผมไม่อาจตอบเขาได้ ผมก็เลยไม่ตอบเอาเสียดี๊ๆ

๑๐ ไปรังไธ

ปู้ครับ

ปู้เคยบอกผมว่าอะไรนะ หลังพายุมาฟ้าจะใสให้ไหมครับ
บ้านฟ้าใสของเราก็ก็น้องนี้แหละครับ

คืนนั้น ครูหนูดีให้ยายชี้ก้อนเล่าเรื่องเจอกระเป๋าสตางค์
ยายชี้ก้อนก็ทำตามทีบดินทร์แนะนำคือเล่าแค่ว่าเจอกระเป๋
สตางค์แล้ว แต่ไม่ได้บอกว่าเป็นเพราะเธอไปซ่อนไว้เอง ที่ประชุม
ดื่อกดีใจกันใหญ่ บุญส่งให้ทุกคนตบมือแสดงความยินดีที่ยายชี้ก้อน
ได้กระเป๋าคืน ผมรู้สึกไม่สบายใจเพราะรู้ว่ายายชี้ก้อนไม่เคย

กระเป๋าสตางค์หาย ด้อยมีสีหน้าที่ดีขึ้น แต่แล้วจู่ๆ ปราการก็ถามเรื่องสตางค์ในกระเป๋ารึขึ้นมา

“แล้วสตางค์มีเท่าไร”

ยายชี้อันนี้อีก เพราะเธอไม่เคยรู้ว่ามันมีเท่าไรอยู่แล้ว

“แสดงว่าหายไปไหนหมดละ” ปราการพูดอย่างมีชัย “คนขโมยนะ มันคงเอาไปบ้างละครับ ท่านประธานครับ...”

ผมไม่ชอบปราการเลย เพราะเขาคล้ายๆ คนที่อยากจะแสดงว่าตัวเองเก่งและข่มคนอื่นตลอดเวลา ตอนที่บินทร์เป็นประธานเขาก็ประจบบินทร์ แต่ตอนนี้ผมว่าเขาประจบบุญส่งนะครับ ผมไม่เข้าใจว่าทำไมเขาจึงอยากรู้ตัวขโมยนัก

“ผมเสนอให้ค้นตัวและค้นกระเป๋าของทุกคนที่อยู่ในบ้าน ใครมีเงินที่บอกที่มาไม่ได้ เราก็ตรวจสอบคนนั้นอีกที”

ปราการพูดแล้วก็มองไปทางด้อย สายตาแบบนี้แหละครับที่ทำให้ผมโกรธ บดินทร์ยกมือขึ้นทันที

“ผมว่าหากทำตามที่คุณปราการเสนอ ก็หมายความว่าสมาชิกบ้านฟ้าใสของเราไม่น่าไว้วางใจทั้งหมด การทำแบบนั้นบ้านฟ้าใสของเราอาจจะไม่ผ่านคะแนนประเมินภาพรวม..”

เขาเป็นห่วงคะแนนยิ่งกว่าสิ่งใดทำให้คนอื่นก็พลอยห่วงไปด้วย เสียงดังขึ้นอื้ออึง คราวนี้ก็มีคนเสนอไปต่างๆ กัน ที่น่ากลัวที่สุดก็คือ มีคนเสนอว่า

“ให้ตรวจสอบเฉพาะคนที่น่าสงสัยเช่น เดชา...”

คนเสนอเป็นคนเงิบๆ เขาไม่ใช่คนมีปัญญาอะไรกับด้อยหรือใคร แต่เขาเสนอไปตามประเด็นที่ประชุม ผมเห็นด้อยหน้าซีดลง

นัยน์ตาของเขาที่สับตาผมเจ็บปวดเหลือเกินจนผมรู้สึกได้ แถม
 บดินทร์ของผมยังยกมือสนับสนุนเสียอีก เขาพูดแบบเขา พูดตาม
 ตัวหนังสือว่า

“ถ้าตรวจสอบแล้วคุณเดชาไม่มีปัญหา ก็จะเป็นดีสำหรับ
 คุณเดชา เพราะมันแสดงว่าคุณเดชาบริสุทธิ์”

ผมยกมือคัดค้านทันที ก็ญ่ญาก็กยกมือด้วย ทำให้ผมใจชื้นขึ้น
 “ไม่เห็นด้วย” เราสองคนพูดพร้อมกัน คนอีกสิบแปดคนหันมา
 มองเราเป็นตาเดียว ผมรู้สึกเหมือนตัวเองเป็นตัวประหลาด

ในที่สุด ครูสมจริงต้องขอให้เรากลับมาที่ประเด็นเดิม ครู
 หันมาถามยายชี้อ้อนว่า

“ในฐานะที่วิชชุดาเป็นผู้เสียหาย หากวิชชุดายืนยันว่าสตางค์
 หายไป หรือสงสัยว่าสตางค์หายไป เราจึงจะถือว่ามิผู้เสียหาย..”

ผมภาวนาให้ยายชี้อ้อนพูดความจริงเสียที เพราะการไม่
 พูดความจริงของเธอนั้นทำให้ทุกอย่างอึมครึมไปหมด เธอเริ่มต้น
 พูดแล้วครับ ประโยคแรกเธอก็ทำให้คนตะลึง

“ฉันทโกหก” เธอพูดกับที่ประชุม แม้จะเสียงอ่อนเบาแต่ก็
 ฟังได้ชัดเจน “ฉันไม่ได้ทำกระเป๋าสตางค์หาย ฉันลืมเองว่าเอาไว้
 ที่ไหน และตอนนี้ฉันเจอแล้ว แต่ฉันก็ยังอายไม่กล้าบอก เพราะ
 ฉันปรึกษาเพื่อน และเพื่อนก็เตือนว่าคะแนนประเมินฉันอาจไม่ผ่าน
 ฉันก็ยิ่งกลัว แต่ตอนนี้ฉันไม่กลัวแล้ว ไม่ผ่านก็ไม่เป็นไร เพราะฉัน
 รู้แล้วว่า หากฉันปิดบังไว้ต่อไป อาจเกิดเรื่องใหญ่ขึ้นได้”

เสียงกันไปทั้งห้องประชุม ในที่สุดครูสองคนก็เริ่มปรบมือให้

“ดีมาก” ครูหนูดีบอกที่ประชุม “ครูภูมิใจที่วิชชดาพูดความจริง เพราะหากไม่พูด เราก็ไม่รู้ และอาจนึกอยู่ตลอดเวลาว่า บ้านฟ้าใสของเรามีขโมย”

ผมมองไปทางบดินทร์เห็นเขาก้มหน้าลง เสียงครูหนูดีพูดต่อ

“แรกๆ ที่เดียววิชชดาไปกับเพื่อน อาจแยกส่วนตัวกับส่วนรวมไม่ออก แต่ตอนนี้ครูเชื่อแล้วว่า เธอทั้งสองคนแยกออกแล้วว่าอะไรสำคัญกว่าอะไร และเห็นได้ชัดเจนแล้วว่า หากเราพูดความจริงอย่างเปิดเผยเสมอ จะไม่มีปัญหาใดๆ เลย..”

ครูพูดไม่ทันจบ ยายชี้อ่อนก็ร้องไห้สะอื้นอีกๆ มีกัญญาเอามือลูบหลังอยู่

ดีใจก็ร้องไห้ เสียใจก็ร้องไห้ ผู้หญิง..บางคนนี่

ในขณะที่บรรยายกำลังเต็มไปด้วยความซาบซึ้งใจอยู่นั่นเอง ก็มีเสียงเล็กๆ แหบๆ ดังขึ้น

“ผมขอสารภาพ..” ต้อยนั่นเอง จู๋ๆ เขาก็ยกมือขึ้นพูดประโยคเด็ด “คุณวิชชดาพูดความจริงทั้งหมดแล้ว แต่ผมยังไม่ได้พูด”

สายตาของครูหนูดีที่มองดูเขานั้นเต็มไปด้วยความภาคภูมิใจมากกว่ามองดูยายชี้อ่อนเสียอีก

“เชิญครับ” ประธานบุญส่งบอกกับเขา

“ผมเป็นเด็กเร่ร่อน มาจากหัวลำโพงอย่างที่มีคนสงสัย ผมไม่มีเงินติดตัวมาหรอกครับ..” เขาหยุดไปชั่วครู่แล้วก็หยิบสตางค์ออกมาจากกระเป๋ากางเกง เป็นธนบัตรใบละร้อยค่อนข้างใหม่สองใบ และใบละยี่สิบค่อนข้างใหม่เหมือนกันอีกสามใบ เขาวางมันลงบนพื้นตรงหน้า “แต่ตอนนี้ผมมีเงินสองร้อยสี่สิบบาท...” ที่ประชุม

เริ่มมีเสียงพิมพ์ “แต่ผมไม่ได้ขโมยใครมา” ที่ประชุมก็ยังพิมพ์
อีก “ผมได้มาโดยบริสุทธิ์”

“ได้มายังไงครับ..” ประธานบุญส่งถาม เมื่อเห็นเขาหยุด
ไปนาน

“ผมรับจ้าง...ได้เงินมา”

“รับจ้างใคร..” ประธานถามต่อ

“ผมรับจ้างคุณปรากรทำความสะอาดบ้านและห้องน้ำ
ในวันที่เราเป็นเวรสวัสดิการด้วยกัน”

“โกหก..” ปรากรตะโกนเสียงดัง ต้อยหันไปมองปรากร
นัยน์ตาของเขามีแววเจ็บปวด “ทำไมล่ะครับ” เขาถาม เขายก
ธนบัตรขึ้นให้ที่ประชุมดู “ดูเถอะครับ ผมไม่เคยมีเงินใบละร้อย
ใบละยี่สิบใหม่ๆ แบบนี้หรอก” แล้วเขาก็ทำต่อว่า “ไม่เชื่อให้
คุณปรากรควักเงินในกระเป๋าเขาออกมาดูสิครับ เขามีแต่แบงก์
ใหม่ๆ ทั้งนั้น เหมือนที่อยู่ในมือผมนี่”

คราวนี้ปรากรจมนม เขานั่งก้มหน้าเงิบ ประธานถามว่า
“คุณปรากรมีอะไรจะพูดไหมครับ”

เขาลุกขึ้นยืน ในที่สุดก็พูดเสียงดังว่า “ผมจ้างเขาเพราะ
เขาทำความสะอาดบ้านเก่ง..”

ข้อแก้ตัวของเขาฟังไม่ขึ้นหรอกครับ ผมเห็นพวกเขาในที่
ประชุมหลายคนมองเขาอย่างไม่ค่อยพอใจเท่าไร เขาสารภาพอีกว่า
“ผมทำไม่เป็นจริง..ที่บ้านคนใช้เขาทำนี่ครับ” ประธานถามว่า
“ที่บ้านคุณมีคนใช้กี่คนครับ”

เขาก็ตอบประโยคที่ทำให้หลายคนงง “เฉพาะของผมนคนหนึ่งครับ..ทั้งบ้านก็ประมาณสิบคน”

นั่นแปลว่า เขามีคนรับใช้ประจำตัวเขาเองคนเดียวด้วยหลายคนแปลกใจ ผมงกระซิบถามกันยกยวว่า “มีคนใช้เยอะๆ นี่เอาไว้ทำอะไร..” ักญญาส่ายหน้าแล้วว่า “ไม่รู้ บ้านฉันทำเองทุกอย่าง”

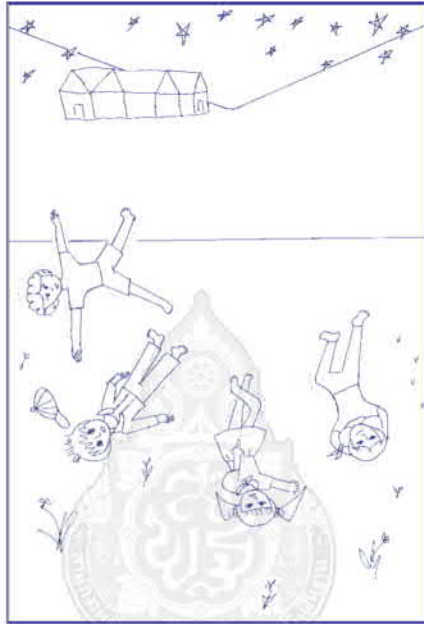
ผมงก็เหมือนักญญาแหละครับ ปู่ นึกไม่ออกเลยว่าจะมีคนรับใช้เยอะๆ ไว้ทำอะไร เพราะผมมีแต่ปู่ และปู่มีแต่ผม เรียกว่าเราเป็นคนรับใช้ให้กันและกันได้ไหมครับ พอปู่อยากให้เราทำผมงก็ทำให้ (เช่น การหุงข้าว การขัดรองเท้า) พอผมงอยากให้ปู่ทำ ปู่ก็ทำให้ (เช่น การซักเสื้อผ้า การรดเลื้อ)

ท้ายสุด ครูหนูดีต้องเป็นผู้สรุปให้เราฟังว่า “ไม่มีใครอยากทำผิด แต่เมื่อผลผิดไปแล้ว ความสำนึกผิดและแก้ไขปรับปรุงตัวเองใหม่ นั้นต่างหากเป็นสิ่งที่เราควรทำ”

หลังจากเลิกประชุมแล้ว เราก็รู้ว่าปราคาการนำส่งสารไปกว่านั้นอีกครับ เขาอนอกกับคนรับใช้ด้วยครับ เอ้อ...มันจะดียังไงนะปู่ ถ้าผมงต้องไปอนอกกับคนอื่นที่ไม่ใช่ปู่ ยกเว้นเวลามาค่าย (เจ้าปู่) นี่มันนอนดินจริง ๆ เลย บางทีหับผมงจนหายใจแทบไม่ออก

๑๑ ดาวบนฟ้า

ปู๊ครับ

วันเวลาในบ้านฟ้าไหลผ่านไปอย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นเราทุกคนก็ไม่ได้ก่อปัญหาอะไรอีก บดินทร์กลายเป็นเพื่อนในกลุ่มของผมด้วย แต่เขาก็กังเผลอๆ ชอบแสดงท่าซุ่มๆ พวกเราเหมือนเดิม แต่เราก็ไม่ว่ากันครับ ยายชี้อ่อนเปิดเผยความลับให้ฟังอีกหลายเรื่อง ซึ่งล้วนแล้วแต่แสดงให้เห็นความคาดหวังที่พ่อแม่ของเรามีต่อเธอ ทำให้เธอไม่กล้าบอกความจริงหลายๆ อย่าง เรื่องที่แย่ที่สุดก็คือทุกครั้งที่เธอถูกบังคับหรือถูกกดดันเธอจะอ้วก เธอบอกเราและคุณครูหนูดีว่า “อ้วกมาหลายหนแล้ว” แต่หลังจากวัน

ประมุข ไม่เปิดเผยความจริงเรื่องเธอโกหกแล้ว เธอก็ไม่เคยทำเสียง “เฮ้อๆ” ให้ผมหวาดเสียวอีกเลยตลอดการอยู่ค่าย แต่ถ้ามีใครไปถามเธอเรื่องอ้วก บางทีเธออารมณ์ดี ๆ เธอก็จะเล่าไปเล่ามาถึงฉากอ้วกตามที่ต่าง ๆ จนกระทั่งคนฟังเวียนหัว “แต่ถ้าเราสบายดี.. มันก็ไม่ใช่” เธอสรุป ทัศนคติสรุปตามว่า “โรคประสาทรีเปล่า” แล้วเราก็หัวเราะกันคิกคัก รวากับว่าเรื่องที่พูดนั้นน่าหัวเราะเสียเต็มประดา

ผมสังเกตนะครับปู่ว่าพวกเราหัวเราะกันง่ายมาก บางทีแค่เห็นใบไม้ถูกลมพัดไปตามสนาม เราก็ขำแล้วละครับ ยิ่งเห็นต้อยวิ่งตามใบไม้ เรายิ่งขำกันใหญ่ เพราะเขาเอาจริงเอาจังมาก และบอกกับครูหนูดีหลายครั้งหลายหนว่า “ผมอยากเรียนโรงเรียนบ้านนอก” จนครูหนูดีบอกว่า “แล้วครูจะเสนอให้”

ปรากฏนิสัยดีขึ้น เพราะเราสอนให้เขาทำอะไรหลายอย่างให้เป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็อนุญาตสอนให้เขาทำกับข้าวด้วย “เผื่อเวลาไม่มีคนใช้” ทัศนคติบอก เขาหัวเราะแะๆ แต่ในที่สุดก็กลายเป็นกลุ่มช่อกัญญาไป รวมทั้งไชยยศและน้อยด้วยอีกคน ผมเลยเรียกกลุ่มนี้ว่าเป็นกลุ่มเจ้ใหญ่ ผมหมายถึงกัญญาที่ทำท่าเหมือนเป็น “เจ้” ของทุกคน

ในที่สุดวันจากลา ก็มาถึง ตอนเช้ากรรมการประเมินจากองค์กรพัฒนาการศึกษาเดินทางมาถึง พวกเขามีกันสามคน ผู้ชายหนึ่ง ผู้หญิงสอง เขาแต่งตัวแบบคนแก่ๆ นะครับ ผู้ชายใส่เสื้อเชิ้ตผูกเน็คไท ผู้หญิงใส่ชุดผ้าไหมไทย โชคดีที่มีคนใจดี คอยยืมทักพวกเราตลอดเวลา ทำให้เราไม่กลัว แต่ความจริงถึงพวกเขาไม่ยั้ม

เราก็ไม่กลัวแล้วครับ หลังจากวันประชุมวันนั้นแล้ว พวกเราไม่ค่อยสนใจคะแนนเท่าไร หลายคนบอกว่า ไม่ผ่านก็ไม่เป็นไร แม้แต่ครูหนูดีกับครูสมจริงก็ยังพูดอย่างนั้น “เรารู้จักกัน เข้าใจกัน พอแล้ว”

คณะกรรมการไปตรวจความเรียบร้อยของบ้าน ไปอ่านรายงานการประชุม และคุยกับคนโน้นคนนี้ เราก็เตรียมจัดงานอำลาที่สนาม ครูหนูดีกับครูสมจริงสั่งไว้ให้เน้นที่ความเรียบง่าย เพราะเราไม่ต้องการให้บ้านฟ้าใสตกปรก ดังนั้น เราจึงไม่ยกเวที แต่จะใช้ยกพื้นหน้าบ้านเป็นเวที วันนั้นเป็นวันที่เราทำงานกันด้วยความสนุกสนาน เพราะรู้แล้วว่าอยู่ด้วยกันเป็นวันสุดท้าย

พอได้เวลาเราก็รับประทานอาหารฝีมือักญญา ซึ่งแน่นอนเรารู้ดีว่าการกรรมการประเมินจะต้องชอบ ครูหนูดีส่งสัญญาณให้ประธานบ้านคือบุญส่งออกไปรายงาน เขาทำได้ดี แม้จะมีตะกุกตะกักบ้าง จากนั้น กรรมการประเมินก็ประกาศผลการประเมิน เรานั่งกันนิ่งเงียบเพราะกลัวไม่ผ่าน

“หกลิบห้า..” กรรมการผู้ชายประกาศคะแนนรวม พวกเราปรบมือเพราะถือว่าผ่าน แต่กรรมการผู้หญิงคว้าไมโครโฟนไปพูดว่า “คะแนนไม่ดีเท่าไร อย่าเพิ่งดีใจไป” แล้วกรรมการอีกคนก็คว้าไมโครโฟนไปพูดเรื่องข้อบกพร่องของพวกเรา แต่ดูเหมือนว่าไม่มีใครสนใจฟังเขาเท่าไร เราทุกคนต้องการแค่คะแนนผ่านเพื่อให้ได้ “ผ่าน” เพื่อโรงเรียนเก่า เพื่อครูเก่า เพื่อพ่อแม่ เพื่อปู่ย่า ตายาย ครูหนูดีบอกเราไว้แล้วว่า “นี่เป็นโครงการทดลอง”

“เพราะเธอออกนอกกฎ” เสียงของกรรมการประเมินสูงปรี๊ด แต่เราก็ไม่รู้สึกลัว เสียงครูหนูดีพูดวันประชุมใหญ่ยังอยู่ในใจของเรา

“ไม่มีใครอยากทำผิด แต่เมื่อผลลัพท์ไปแล้ว ความสำนึกผิด และแก้ไขปรับปรุงตัวเองใหม่ นั้นต่างหากเป็นสิ่งที่เราควรทำ”

กรรมการประเมินนั่งโต๊ะเดียวกับครูสมจริงและครูหนูดี ทำทางเขากำลังอบรมครูหนูดีกับครูสมจริงกันยกใหญ่ เพราะครูสองคนนั่งแบบไม่สบายเท่าไร ตรงกันข้ามกับพวกเราที่ผลัดกันขึ้นเวทีร้องเพลง ก็อนุญาตเอาเครื่องใช้ในครัวหลายอย่างมาใช้แทนเครื่องดนตรี เช่น ฝ่าหม้อ กะละมัง ช้อนส้อม จานและแก้วน้ำ บุญส่งพยายามทำเสียงเป่าไปไม้ จนโบไม้แหวกไปหลายต้น ด้อยขอร้องเพลงลูกทุ่ง ‘บดินทร์ขอร้องเพลงฝรั่ง’ ส่วนผมพยายามร้องเพลง “บัวขาว” ที่ย่าชอบ แต่ก็ทำลุ่มลงเสียก่อน เลยถูกให้สนุกมากเลยครับ เป็นครั้งแรกที่ถูกให้แล้วผมไม่อาย ผมก็ไม่รู้เหมือนกัน แต่ผมสรุปว่าเพราะตั้งแต่หมากัดคีนั่นแล้ว ผมไม่ค่อยหวาดเกรงอะไรอีกแล้วครับ

หลังจากร้องเพลงจนเหนื่อย บดินทร์มีโอกาสดำเนินการแสดงความเป็นผู้นำของเขาอีกครั้งโดยการขึ้นกล่าวความในใจถึงครูหนูดีและครูสมจริงแทนพวกเราทุกคน

“คุณครูทั้งสองดูแลเราเหมือนลูก หากเปรียบว่าบ้านฟ้าใสนี้เป็นครอบครัวใหญ่ คุณครูสมจริงก็เหมือนพ่อของเรา และคุณครูหนูดีก็เหมือนแม่ของเรา และพวกเราก็คือลูกๆ ที่มีลักษณะนิสัยต่างๆ กันไป มีข้อดี มีข้อบกพร่องต่างๆ ..แต่พ่อแม่ก็ช่วยสั่งสอนจนพวกเรากลายเป็นสมาชิกที่ดีของบ้านฟ้าใส แม้ไม่ดีร้อยเปอร์เซ็นต์แต่ก็ดี..” เขาหยุด อาจจะคิดคำไม่ออก แล้วก็สรุปเอาดีๆ ว่า “ดีแหละครับ”

พวกเราก็เลยฮากันไปใหญ่ และนี่ก็เป็นครั้งแรกด้วยครับที่เขาใช้คำที่ดูเหมาะสมกับความเป็นเด็กแบบพวกเรา

ตอนผมเดินไปเสิร์ฟน้ำโต๊ะครู ได้ยินเสียงกรรมการประเมินผู้หญิงคนหนึ่งถามว่า “คนที่ลงไปจากเวทีนั้น ลูกชายคุณธนวัฒน์ ท่านที่ปรึกษารัฐมนตรีหรือเปล่า” ได้ยินแล้วผมก็หมั่นไส้ดินทร์ขึ้นมานิดๆ ละครับปู่ ที่ผมละ ไปเสิร์ฟน้ำจนติดโต๊ะ ไม่เห็นมีใครถามเลยว่า “นี่หนู ใช่มะหลานปู่อัมพรหรือเปล่า”

ถ้าปู่อยู่กับผมด้วยตอนนี้ ปู่ก็คงพูดว่า “เออๆ ใช่ว่า..แต่ว่าอัมพรไหนละ” แล้วเราก็หัวเราะกันครืน ใช่มั้ยปู่

ครูอนุญาตให้เราอนดึกได้ คือนั้น หลังเลิกงานแล้วประมาณสามทุ่ม ผม ต้อย บดินทร์ แล้วก็ย้ายชื้ออ่อนไปนอนกลางสนามมอดูท้องฟ้า เป็นคืนที่แปลกนะครับ วันก่อนเราเข้าไปในสวน เราเจอพระจันทร์เต็มดวง สว่างจนเห็นอะไรต่อมิอะไรไปหมด แต่คืนนี้พระจันทร์ยังไม่ขึ้น ท้องฟ้าใสเป็นสีฟ้า มีดาวเต็มท้องฟ้า ดาวๆ ดาวๆ เราชี้กันไปชี้กันมาจนเหนื่อย นั่นของฉัน นี่ของฉัน โน่นของผม นี่ของผม เราจองดาวกันไปมา จนท้ายสุดต้อยบ่นขึ้นว่า

“คนอย่างผมนี่ควรจะเป็นดาวดวงไหน”

ผมแก้งชี้ไปยังดวงที่อยู่ไกลลิบๆ “โน่นแหละคุณ”

เขามองตามมือผมแล้วบ่นว่า “ไกลจัง”

“เอ้ย...” ย้ายชื้ออ่อนว่า “เราว่าต้อยเป็นดาวหมาหลับ”

“ดวงไหน ดาวหมาหลับ” บดินทร์สงสัย

“ไม่รู้” ย้ายชื้ออ่อนตอบประโยคประจำตัว “ยายเราเคยบอกว่า ใจจะเข้าบ้าน เวลาดาวหมาหลับขึ้น”

“อ้าว..” ต้อยร้องเสียงดัง ผมใจหายกลัวเขาโกรธ “ทำไม
มาว่าผมเป็นโจรละ”

“โอ้ย..” ยายชี้อ้อนร้อง “เราไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น
เราว่าเธอเป็นดาวที่ทำให้หมาหลับต่างหาก เห็นมั๊ย คือนั่นที่เราไป
อยู่ในสวน..นั่นนะ หมามันไม่กัดเธอเลย”

“ใช่” ต้อยทำเสียงภาคภูมิใจ “ผมเป็นดาวประเภทนั้นแหละ
ผมว่าหมามันคงรู้สึกที่ผมเหมือนพวกมันกระมัง หมาที่หัวลำโพง
มันก็ไม่เคยกัดผม เพราะมันรู้ว่าผมพวกเดียวกับมัน ไม่เหมือนคุณ
บดินทร์นั่น พวกดาว..ดาวอะไรละ ดาวรุ่ง”

“ต้อย” บดินทร์เอื้อมมือมาโบกตรงหน้า “อย่าพูดอย่างนี้
เลย..เราไม่ชอบ เราก็ไม่ได้อยากเป็น”

ยายชี้อ้อนนึกขึ้นมาได้ เธอร้องออกไปสุดเสียง “บดินทร์ก็
เป็นดาวหมาใหญ่สิ..”

“เออดี..”

แล้วเธอก็หัวเราะกันครืนเคร่งจนกลุ่มอื่นหันมามอง ผมนอน
งีบบออยู่ ยายชี้อ้อนก็เลยเรียก “ดาวหมางีบบ” ผมก็เลย
ต่อว่า “เธอนะ ดาวหมาอ้วก” แล้วเธอก็หัวเราะกันอีก ผมนอน
มองดูดาวในท้องฟ้า ฟังเสียงหัวเราะของเพื่อน แล้วก็คิดถึงคำของ
ปู่ที่เคยบอกว่า “ความจริงเราก็เหมือนดาวกันทุกคนแหละนะ แต่
บางเวลาก็ไม่ปรากฏอยู่ในท้องฟ้า”

แต่ตอนนี้ดาวยี่สิบดวงกำลังปรากฏอยู่ที่ท้องฟ้าบ้าน
ฟ้าใสครับ

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก ๕๓๐/๒๕๔๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือชุดรัฐธรรมนูญ
ต้องรู้ ฉบับเยาวชน

ตามที่ได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๕๕๐/๒๕๔๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ นั้น เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำหนังสือดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน แต่ละระดับการศึกษา ดังนี้

๑. คณะกรรมการจัดทำหนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้
ฉบับเยาวชน ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา
มีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑.๑	คุณหญิงจันทน์ศรี หาญเจนลักษณ์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	นางสาววรรณิ์ เกตุ ินต	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	นางเพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๔	นายฉัฏฐ์ลักษณะ	เทียมถนอม อนุกรรมการ

๓๒ รัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน

๑.๕	นางวันเพ็ญ สุปุตโต	อนุกรรมการ
๑.๖	นางสิริมา กลิ่นกุหลาบ	อนุกรรมการ
๑.๗	นางนลินี มัคคสมัน	อนุกรรมการ
๑.๘	นางสาวสร้อยนภา วัฒนากิตติกุล	อนุกรรมการ
๑.๙	นางวันเพ็ญ สุทธากาศ	อนุกรรมการ
๑.๑๐	นางสาวอุมบุญ สิงห์อัศวิน	อนุกรรมการ
๑.๑๑	นางระวีวรรณ ภาคพรต	อนุกรรมการ
๑.๑๒	นางสาวระเบียบ กิติมากุลนรเดช	อนุกรรมการและ
เลขานุการ

**๒. คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้
ฉบับเยาวชน ระดับมัธยมศึกษา มีรายชื่อดังต่อไปนี้**

๒.๑	นายรุ่งแสง อรุณไพโรจน์	ประธานอนุกรรมการ
๒.๒	นายวิจักขณ์ นาควัชร	รองประธานอนุกรรมการ
๒.๓	นายบรรเจิด สิงคะเนติ	รองประธานอนุกรรมการ
๒.๔	นางสาวจิตรลดา ศิริรัตน์	อนุกรรมการ
๒.๕	นายมงคล ทองคำ	อนุกรรมการ
๒.๖	นายจามร ศิริรัตน์	อนุกรรมการ
๒.๗	นายเจียร ภูภิญโญยิ่ง	อนุกรรมการ
๒.๘	นายสุรพล พิทยาสกุล	อนุกรรมการ
๒.๙	นางสาวสร้อยนภา วัฒนากิตติกุล	อนุกรรมการ
๒.๑๐	นางศิญาภรณ์ สุขพยัคฆ์	อนุกรรมการ
๒.๑๑	นางวันเพ็ญ สุทธากาศ	อนุกรรมการและ
เลขานุการ

๒.๑๒ นางสาวกฤษณา บุญเรืองรอด อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการมีหน้าที่

๑. พิจารณาต้นฉบับหนังสือชุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับ
เยาวชน เพื่อเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก่ผู้เขียนในการ
ปรับปรุงแก้ไขต้นฉบับ

๒. เสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิหรืออนุกรรมการฯ คนใดคนหนึ่ง
เป็นผู้ตรวจต้นฉบับ ในกรณีที่มติที่ประชุมเห็นว่าต้นฉบับหนังสือ
เล่มนั้นๆ สมควรได้รับการตรวจพิจารณาเนื้อหาเพื่อความถูกต้อง

การดำเนินงานดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วยการให้รางวัลหรือค่าตอบแทนผู้จัดทำหลักสูตร
หนังสือ หรือคู่มือที่ใช้ในการเรียนการสอน พ.ศ. ๒๕๒๗ และ
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจและพิจารณาหนังสือ
หรือคู่มือที่ใช้ในการเรียนการสอน พ.ศ. ๒๕๒๔

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕

(นายจรรยา ชูลาภ)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คณะที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ (ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

รองอธิบดีกรมวิชาการ (นายประสัท สอ้านวงศ์)

รองอธิบดีกรมวิชาการ (นายวินัย รอดจ่าย)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือ (นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ)

ผู้เขียน

นางชัมย์ภร แสงกระจ่าง

ภาพประกอบ

นายศักดิ์ศิริ มีสมสืบ

นางสาวสละ กำทรัพย์

ออกแบบรูปเล่ม/ภาพปก

นางสาวสละ กำทรัพย์

บรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ สุทธากาศ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้นั่งสื่อนในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันพระปกเกล้า และรัฐสภา ได้จัดทำหนังสือขุดรัฐธรรมนูญต้องรู้ ฉบับเยาวชน เรื่อง **บ้านฟ้าใส** เพื่อให้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้นั่งสื่อนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๖

อ.ง. ๒

(นายอ่ำรุ่ง จันทวานิช)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

